

Хмельницький національний університет
Факультет економіки і управління
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

ДИПЛОМНА РОБОТА

магістр

Освітній рівень

на тему: Фінансова діагностика підприємства: сутність та напрями здійснення
за матеріалами ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА», м. Київ

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
Шифр і назва галузі знань

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Шифр і назва спеціальності

Освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

ДРФБС.016182.01.05.00

Виконав: студент II курсу, група ФБСм-20-1 _____ Євгеній ДОНЕЦЬ
Підпис, дата Ім'я, прізвище

Керівник: канд. екон. наук, доцент _____ Інна ДОЦЕНКО
Підпис, дата Ім'я, прізвище

Нормоконтроль _____
Підпис, дата Ім'я, прізвище

До захисту допускаю:

Зав. кафедри

д-р. екон. наук, професор

_____ Ніла ХРУЩ
Підпис, дата Ім'я, прізвище

_____ 2021 р.

Хмельницький, 2021

Зміст

Вступ	5
1 Теоретико-методичні основи фінансової діагностики підприємства	8
1.1 Сутність фінансової діагностики підприємства	8
1.2 Процес здійснення фінансової діагностики підприємства	16
2 Аналітичні аспекти здійснення фінансової діагностики підприємства	25
2.1 Аналіз сучасного стану розвитку вітчизняних підприємств малого бізнесу	25
2.2 Аналіз фінансово-господарської діяльності ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА», м. Київ в 2018-2020 роках	34
3 Напрями удосконалення здійснення фінансової діагностики на прикладі ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА», м. Київ	55
Висновки	67
Список використаних джерел	71
Додатки	78

Вступ

Актуальність теми. На сьогодні, ринкове середовище функціонування вітчизняних підприємств характеризується динамічністю та нестабільністю. Тому, для ефективної діяльності підприємства, важливо вчасно виявити вплив негативних чинників, створити умови конкурентного функціонування на ринку, забезпечити фінансову стійкість підприємства. Основним інструментом вирішення вказаних задач є фінансова діагностика, функціями якої є: оцінка впливу загроз внутрішнього та зовнішнього середовища, вивчення конкурентного становища в галузі, аналіз та оцінка фінансового стану підприємств, виявлення кризових явищ на підприємстві та ін. Фінансова діагностика суб'єктів господарювання забезпечить врахування фінансової стійкості підприємства на всіх етапах його розвитку та уможливить ефективне використання його фінансових ресурсів.

Теоретичні основи діагностики фінансового стану підприємства досить широко представлені в роботах вчених-економістів, таких як: О. Гетьман, М. Глазова, С. Довбня, В. Забродський, О. Захаркін, І. Івасів, О. Кизим, О. Кравченко, О. Мороз, Т. Пуліна, О. Терещенко, А. Череп та ін. Проте серед думок науковців існують розбіжності щодо теоретичних положень та практичних рекомендацій стосовно напрямів здійснення фінансової діагностики підприємства. Таким чином, не зважаючи на суттєву теоретичну базу з зазначеної проблематики, потребують подальшої розробки теоретичні питання фінансової діагностики діяльності підприємства та напрямів їх практичного застосування.

Метою дипломної роботи є поглиблення теоретико-методичних положень та практичних рекомендацій щодо напрямів здійснення фінансової діагностики підприємства з врахування впливу чинників внутрішнього та зовнішнього середовища. Відповідно до цієї мети визначено основні завдання дипломної роботи:

- розвинути понятійно-термінологічний апарат фінансової діагностики підприємства щодо уточнення змісту поняття «фінансова діагностика»;
- вивчити основні види та напрями здійснення фінансової діагностики підприємства;
- здійснити аналіз сучасного стану розвитку вітчизняних підприємств малого бізнесу;
- здійснити діагностику фінансового стану ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА», м. Київ та виявити основні проблеми діяльності підприємства;
- узагальнити напрями покращення процесу здійснення фінансової діагностики підприємства.

Об'єктом дослідження дипломної роботи є процес здійснення фінансової діагностики підприємства. Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні аспекти здійснення фінансової діагностики підприємства.

В ході проведення дослідження були використані загальнонаукові та спеціальні методи: системного аналізу – для вивчення теоретичних основ фінансової діагностики підприємства; систематизації – для узагальнення теоретичних підходів до трактування поняття «фінансова діагностика»; монографічний – під час висвітлення поглядів учених на досліджувані проблеми вітчизняного та зарубіжного досвіду; метод фінансових коефіцієнтів – для діагностики фінансового стану ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА»; методи схематичного та графічного зображення даних – для наочного відображення досліджуваних даних.

В основі інформаційної бази дослідження виступали законодавчі та нормативно-правові документи України, публікації у періодичних виданнях вітчизняних і зарубіжних авторів щодо фінансової діагностики, фінансова звітність підприємств, офіційні статистичні та аналітичні матеріали Державної служби статистики України, фінансова звітність ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА», ресурси Інтернет.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в наступному:
дістали подальшого розвитку:

– ключові ознаки сутності поняття «фінансова діагностика», а саме як: аналіз, процес, оцінка, система, фінансова експертиза, кількісне вимірювання. Виокремлені ознаки допомагають встановити відмінності між різними трактуваннями поняття та визначити формат розгляду даної категорії;

– методичний підхід щодо здійснення процесу фінансової діагностики підприємства, який, ґрунтується на експрес-оцінці інтегрального показника фінансового стану підприємства з використанням показників ліквідності, рентабельності, ділової активності та фінансової стійкості. Застосування даного підходу сприятиме покращенню ефективності результатів самодіагностики фінансової діяльності підприємства та підвищить обґрунтованість управлінських рішень.

Практичне значення одержаних результатів полягає в обґрунтуванні наукових підходів, які спрямовані на вирішення актуальних проблем фінансової діагностики підприємства.

Основні результати дипломної роботи доповідалися на науково-практичних конференціях, зокрема: II Міжнародній науково-практичній конференції з проблем вищої освіти і науки «Сучасні виклики сталого розвитку бізнесу» (4-5 листопада 2021 р., м. Житомир); II Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Розвиток інноваційного фінансового управління суб'єктами економіки в умовах реалізації євроінтеграційної стратегії України» (16 листопада 2021 р., м. Хмельницький).

Основні положення, висновки і результати дослідження опубліковано в науковій праці обсягом 0,24 друк. арк.

Структура та обсяг дипломної роботи. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дипломної роботи – 78 сторінок друкованого тексту. Робота містить 12 таблиць, 23 рисунки та 3 додатки. Список використаних джерел складається із 56 найменувань.

1 Теоретико-методичні основи фінансової діагностики підприємства

1.1 Сутність фінансової діагностики підприємства

Сучасна система управління підприємством ґрунтується на проведенні діагностики його фінансово-господарської діяльності. Фінансово-господарська діяльність підприємства спрямована на забезпечення ефективного використання власних та залучених фінансових ресурсів, їх співвідношення, фінансової стійкості та платоспроможності.

У дослідженнях Н. Зиміна, значну увагу приділено діагностиці як, аналітичній процедурі, що передбачає встановлення «слабких точок» фінансового механізму підприємства та ґрунтується на виявленні основних змін, можливого розвитку подій, розробці необхідних рішень [24, с. 3].

А. Загородній, Г. Вознюк ототожнюють систему діагностики з поняттям «фінансовий аналіз», та зазначають що діагностика є його складовою частиною чи видом [23].

В умовах конкурентного функціонування діяльності підприємств фінансова діагностика є обов'язковою складовою діагностики суб'єкта господарської діяльності. Фінансова діагностика передбачає здійснення аналізу та оцінки фінансової стійкості підприємства, його ліквідності та платоспроможності, використання фінансових ресурсів, виявлення резервів для підвищення фінансового потенціалу підприємства.

Поняття «фінансова діагностика» розглядається в сучасній фінансовій літературі багатьма науковцями, але, на сьогодні існує розбіжність у його трактуванні. Тому, для розкриття змісту та сутності поняття «фінансова діагностика», автором згруповано в таблиці 1.1 основні визначення до його трактування.

Таблиця 1.1 – Визначення поняття «фінансова діагностика» підприємства

Автор	Трактування поняття
А. Вартанов, З. Соколовська, І. Сокиринська	«частину фінансового аналізу, що акумулює знання про побудову висновку про фінансовий стан об'єкта діагностування, причини і перспективи його зміни, про можливі відхилення від нормального режиму роботи і дослідження перспектив розвитку цього об'єкта діагностування» [8]
В. Коваленко	«такий вид фінансового аналізу, що спрямований у першу чергу на виявлення якомога раніше різноманітних збоїв і недоліків у діяльності суб'єктів господарювання» [27]
Т. Бень, С. Довбня	«оцінка фінансового стану підприємства за допомогою поглибленого та експрес-аналізу, які виявляють проблемні зони підприємства і причини їх виникнення» [4]
Л. Лігоненко	«передбачення ймовірного розвитку ситуації у внутрішньому та зовнішньому оточенні, а її наслідком є обґрунтування заходів щодо удосконалення системи управління, фінансового оздоровлення підприємства та зростання його ринкової привабливості» [33]
Т. Бондаренко, Д. Волков	«вчення про методи і принципи розпізнавання дисфункцій і постановку діагнозу об'єкту, що аналізується з метою підвищення ефективності його функціонування, підвищення його життєздатності в умовах вільної конкуренції» [5]
Г. Швиданенко, А. Дмитренко, О. Олексюк	«фінансово-економічний аналіз суб'єктів господарювання, що базується на використанні алгоритмів, технологій, методів і показників економічного аналізу» [54]
А. Шеремет, Р. Сайфулін	«аспект аналізу фінансового стану підприємства, який передбачає оцінку динаміки та структури статей бухгалтерського балансу, аналізу фінансової стійкості, ліквідності балансу, фінансових коефіцієнтів та системи критеріїв і методики оцінки незадовільної структури балансу неплатоспроможного підприємства» [55]
І. Кривов'язюк, Я. Кость	«частина фінансового аналізу, що акумулює знання про побудову діагнозу про фінансовий стан об'єкта діагностування, причини і перспективи його зміни, про можливі відхилення від нормального режиму роботи» [32]
С. Приймак	«процес ідентифікації якості фінансового стану підприємства та визначення чинників, які впливають на його фінансові параметри» [42]
С. Жукевич, Н. Кудласва	«процес дослідження фінансового стану і основних результатів фінансово-господарської діяльності підприємства з метою виявлення резервів підвищення його ринкової вартості та забезпечення ефективного розвитку; це засіб накопичення, трансформації й використання інформації фінансового характеру» [22]
О. Найденко	«комплекс заходів по оцінці стратегічного потенціалу підприємства. Результатом діагностики має бути діагноз – визначення та описання поточного і перспективного стану підприємства, його основних проблем та шляхів їх вирішення» [39]

Джерело: узагальнено автором

На основі аналізу визначень, які наведені в таблиці 1.1, доцільно виокремити підходи до трактування поняття «фінансова діагностика» підприємства.

Такі вчені, як А. Шеремет, Р. Сайфулін [55], І. Кривов'язюк, Я. Кость [32], І. Вартанов, З. Соколовська, І. Сокиринська [8], А. Загородній, Г. Вознюк [23], В. Коваленко [27], ототожнюють фінансову діагностику з фінансовим аналізом діяльності підприємства. Вони акцентують увагу на аналітичній функції фінансової діагностики як підсистеми управління підприємством. На їх думку основна мета фінансової діагностики полягає в виявленні ймовірності настання кризових ситуацій на підприємстві, неплатоспроможності підприємства. Фінансова діагностика здійснюється на основі аналізу фінансової звітності в динаміці та передбачає аналіз фінансової стійкості та платоспроможності підприємства, його ділової активності та ліквідності. Вважаємо, що вкрай не вірно ототожнювати фінансову діагностику і фінансовий аналіз. Фінансова діагностика є ширшим поняттям та включає в себе фінансовий аналіз, оскільки в процесі здійснення фінансової діагностики, використовуються аналітичні методи.

Наступний підхід базується на виокремленні фінансової діагностики, як інструменту виявлення проблемних, кризових ситуацій в діяльності підприємства. Представниками такого підходу є С. Приймак [42], Л. Лігоненко [33]. Метою фінансової діагностики, на думку авторів, є визначення ймовірності настання банкрутства підприємства за допомогою експрес діагностики та фундаментальної діагностики. Варто зазначити, що, в рамках даного підходу фінансовій діагностиці підприємства притаманна чітко виражена антикризова спрямованість.

Автори, Г. Швиданенко, А. Дмитренко, О. Олексюк [54], О. Найденко [39], С. Жукевич, Н. Кудлаєва [22], розуміють поняття «фінансова діагностика» як процес підвищення ефективності управління підприємствами. На їх думку, на основі діагностики здійснюється оцінка фінансово-господарської діяльності підприємства та виявляються фактори, які впливають на зміну його вартості. На

основі чого, приймаються фінансові рішення в системі управління підприємством. Даний підхід є значно ширшим, за попередні, тому що фінансова діагностика розглядається як своєрідна система з притаманними їй концепціями, методами та організаційними процесами. Тобто, на основі застосування фінансової діагностики, розробляються стратегічні управлінські рішення для усунення негативних наслідків діяльності підприємства.

Загалом, як зазначає В. Чернишов [53], під фінансовою діагностикою слід розуміти визначення поточного стану суб'єктів господарювання й динаміки його змін, можливих шляхів розв'язання проблем за результатами розрахунків, оцінки та інтерпретації фінансових показників, що характеризують різні сторони діяльності суб'єктів господарювання.

Провівши аналіз трактування поняття «фінансова діагностика», автором виокремлено ключові ознаки щодо визначення даного поняття, що відображено на рисунку 1.1.

Рисунок 1.1 – Ключові ознаки сутності поняття «фінансова діагностика» підприємства

Джерело: виокремлено на основі [8, 23, 39, 42, 53, 55]

З проведеного дослідження, можна зробити висновки, що переважна

частина визначень щодо трактування фінансової діагностики підприємства ототожнюють його з фінансовим аналізом або процесом дослідження фінансово-господарської діяльності підприємства. Досить часто, фінансову діагностику підприємства пов'язують з оцінкою економічних показників діяльності підприємства, до яких належать показники фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності, а також показники рентабельності (ефективності) господарювання. Тому фінансова діагностика підприємства – це процес аналізу та оцінки фінансових показників діяльності підприємства, для визначення стратегії розвитку підприємства з врахуванням впливу внутрішніх і зовнішніх чинників впливу. При цьому процес фінансової діагностики діяльності підприємства повинен здійснюватися систематично в кількісному вимірі, а результати будуть основою для прийняття управлінських рішень та підвищення ефективності діяльності.

Для фінансової діагностики підприємства характерні певні принципи, а саме [9, 10]:

- принцип науковості, який передбачає використання сучасних наукових методів і прийомів дослідження об'єкта що підлягає оцінці;
- принцип комплексності, передбачає врахування всіх чинників, які впливають на об'єкт дослідження;
- принцип системності, ґрунтується на створенні системи фінансової діагностики в процесі забезпечення економічного розвитку підприємства;
- принцип своєчасності, передбачає своєчасне здійснення оцінки фінансового стану підприємства та підготовки оперативної інформації про фінансово-господарський стан;
- принцип інтегрованості, передбачає врахування при здійсненні фінансової діагностики специфіки діяльності підприємства з орієнтацію на галузеву спрямованість суб'єкта господарювання;
- принцип конкретності, ґрунтується чіткому спрямуванні дослідження фінансових показників та чинників, які впливають на діяльність підприємства;
- принцип об'єктивності, передбачає мінімізацію суб'єктивних рішень при

фінансовій діагностиці та застосування ефективних методів оцінки діяльності підприємства.

– принцип прозорості, передбачає розкриття інформації про фінансовий стан діяльності підприємства.

Таким чином, на фінансову діагностику покладено вирішення важливих завдань, основними з яких є: вивчення фінансово-господарської діяльності підприємства; оцінка та аналіз фінансового стану підприємства; виявлення чинників, які негативно впливають на діяльність підприємства та загрожують його банкрутству; ідентифікація напрямів поліпшення функціонування діяльності підприємства.

На думку В. Лук'янової, О. Лабунець [35, с. 67] основна мета фінансової діагностики підприємства, полягає у «забезпеченні управлінських рішень необхідною, своєчасною та релевантною інформацією з урахуванням можливостей підприємства в майбутньому генерувати грошові потоки, бути прибутковим, а також виявленні слабких аспектів чи додаткових перспектив».

Здійснення фінансової діагностики діяльності підприємства є складним процесом, який передбачає оцінку фінансової звітності суб'єкта господарювання в звітному періоді та порівняння його з базовим періодом. Цей процес містить такі блоки: аналіз динаміки прибутку та рентабельності підприємства; аналіз фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності; оцінка використання майна; структурний аналіз капіталу; аналіз самоокупності підприємства [41, с. 234].

Важливість фінансової діагностики підприємства визначаються сукупністю функцій, які вона виконує. Враховуючи те, що напрям використання результатів фінансової діагностики – різнобічний, функції фінансової діагностики застосовуються одночасно. На сьогодні, основними функціями фінансової діагностики є: оціночна, діагностична, стимулююча, коригувальна, а також функції забезпечення зворотного зв'язку, прогнозування та моделювання [47, с. 121].

Ряд авторів [5, 53] виокремлюють наступні функції фінансової

діагностики: оціночна, аналітична, пошукова, інформаційна, контрольна, управлінсько-інформаційна. На основі проведених досліджень, на рисунку 1.2, наведена узагальнена класифікація основних функцій фінансової діагностики підприємства.

Рисунок 1.2 – Основні функції фінансової діагностики підприємства

Джерело: узагальнено автором на основі [5, 47, 53]

Система функцій фінансової діагностики охоплює не лише процес оцінки та аналізу діяльності підприємства, а й орієнтується на прийнятті управлінських

рішень та включає певні дії, що забезпечують прийняття і реалізацію цих рішень.

Необхідною умовою функціонування підприємства в ринкових відносинах є забезпечення його стабільного фінансового стану. Так як від ефективного використання фінансових ресурсів та забезпечення ефективності діяльності підприємства залежить своєчасність і повнота погашення зобов'язань підприємства щодо виплати заробітної плати, проведення розрахунків з бюджетом в частині сплати податків, взаємовідносини з постачальниками матеріальних ресурсів та ін.

Фінансова діагностика діяльності підприємства орієнтована на оцінку фактичного фінансового стану та виявлення його потенціалу на перспективу для прийняття ефективних управлінських рішень. Оцінка фінансового стану підприємства дозволяє виявити тенденції діяльності підприємства та виявити їх вплив на поточну ситуацію і розробити заходи із коригування методів оперативного управління.

Предметом дослідження діагностики фінансового стану є не лише фінансовий стан підприємства, а й елементи його фінансового механізму – правове, нормативне та інформаційне забезпечення діяльності, а також умови, що впливають на неї та в сукупності визначають ефективність бізнес-процесів, які характеризують фінансово-господарську діяльність підприємства. Ця характеристика відрізняє діагностику від фінансового аналізу діяльності підприємства, що основним предметом дослідження має його фінансовий стан. Відмінності у характері предмета дослідження та обраної інформаційної бази призводять до одержання різних за суттю і призначенням результатів.

На основі результатів фінансової діагностики поточного стану діяльності підприємства оцінюють відповідності оперативних заходів та узгодження їх з фінансовою стратегією на перспективу. На основі здійснення фінансової діагностики на перспективу виявляють чинники впливу внутрішнього і зовнішнього середовища, прогнозують відхилень показників діяльності підприємства від встановлених цілей для попередження втрати підприємством ліквідності і платоспроможності.

Отже, фінансова діагностика є необхідною умовою для ефективної діяльності підприємства та дає змогу отримати достовірну і повну інформацію про фінансовий стан суб'єкта господарювання та є основою для розроблення та ухвалення ефективних управлінських рішень. Аналіз фінансової діяльності підприємства є основним етапом для розробки планів на перспективу і фінансових прогнозів розвитку підприємства. Тобто своєчасна фінансова діагностика дає змогу виявити проблеми діяльності підприємства та причини, що перешкоджають ефективному розвитку суб'єкта господарювання, а результати фінансової діагностики є основою прогнозування альтернатив розвитку підприємства на перспективу.

1.2 Процес здійснення фінансової діагностики підприємства

Теоретико-методичний інструментарій здійснення фінансової діагностики суб'єктів господарювання ґрунтується на застосуванні класичних статистичних методів, які дозволяють виявити чинники негативного впливу на діяльність підприємства та сформулювати комплекс управлінських рішень для досягнення збалансованого розвитку у поточному та перспективному періоді. Структурна організація фінансової діагностики підприємства базується відборі та оцінці показників, а також способу їх обробки та прийняття рішень відносно стану об'єкта діагностики.

На сьогодні виділяють широкий спектр інструментів здійснення фінансової діагностики, які залежать від виду та мети здійснення оцінки фінансового стану підприємства. Основними видами фінансової діагностики підприємства є:

– фінансова діагностика банкрутства підприємства – цільовий фінансовий аналіз спрямований на виявлення параметрів кризового розвитку

господарюючого суб'єкта, що генерують загрозу розвитку його банкрутства в майбутньому періоді [46, с. 208];

– експрес-діагностика підприємства – ініціатором проведення є кредитори та інвестори підприємства, з метою оцінки способу поведінки суб'єкта господарювання та доцільності вкладання коштів в діяльність підприємства;

– діагностика фінансово-господарської діяльності підприємства – визначення оціночних ознак, вибір методів їх виміру і характеристику цих ознак за визначеними принципами, оцінку виявлених відхилень від стандартних загальноприйнятих значень [12, с. 128];

– бізнес-діагностика діяльності підприємства – виявлення найважливіших проблем в діяльності підприємства та розробка заходів підвищення ефективності його фінансової результативності;

– діагностика ліквідності підприємства – система аналізу та оцінки діяльності підприємства, з метою обґрунтування ефективних економічних рішень виробничого, інвестиційного та фінансового характеру;

– функціональна фінансова діагностика – застосовується з метою оцінки діяльності окремих підрозділів підприємства та дозволяє оцінити ефективність функціонування окремого підрозділу в структурі підприємства;

– структурна фінансова діагностика – здійснюється з метою оцінки структури підприємства та відповідності його стратегічним та тактичним цілям.

Вибір форм, методів та інформаційного забезпечення фінансової діагностики підприємства визначається завданнями і потребами різних груп стейкхолдерів (зацікавлених сторін).

Найбільш простим способом здійснення фінансової діагностики є діагностика підприємства за допомогою аналізу фінансової звітності. Основними формами фінансової звітності підприємств, які виступають джерелом інформації для фінансової діагностики підприємства є: баланс підприємства; звіт про фінансові результати; звіт про рух грошових коштів; звіт про власний капітал; примітки до фінансової звітності. В таблиці 1.2 наведено

напрями використання форм фінансової звітності для здійснення фінансової діагностики підприємствами.

Таблиця 1.2 – Форми фінансової звітності як інформаційний ресурс здійснення фінансової діагностики підприємства [20, с. 178]

Форми фінансової звітності	Інформаційні дані	Напрями використання інформації для потреб фінансової діагностики
Баланс (ф. № 1)	Економічні ресурси, які визначають вартість підприємства, джерела їх формування і розміщення	Горизонтальний і вертикальний аналіз, аналіз фінансового стану із застосуванням коефіцієнтів: автономії, ліквідності і платоспроможності, фінансової стійкості, оцінка і прогнозування змін економічних ресурсів та їх джерел
Звіт про фінансові результати (ф. №2)	Доходи, витрати, фінансові результати діяльності підприємства	Аналіз структури доходів і витрат, прибутковості, ділової активності (їх прогнозування). Оцінка вартості за видами діяльності підприємства (операційна, фінансова, інвестиційна)
Звіт про рух грошових коштів (ф. № 3)	Грошова вартість підприємства, джерела їх акумулювання і відтоку	Оцінка грошових потоків за видами діяльності підприємства (операційна, фінансова, інвестиційна)
Звіт про власний капітал (ф. № 4)	Акціонерна вартість, джерела її формування і втрат	Аналіз структури капіталу, джерел його формування, оцінка та прогнозування його зміни, оцінка втрат акціонерної вартості (внутрішніх і зовнішніх).
Примітки до річної фінансової звітності (ф. № 5)	Уточнення, деталізація інформації про вартість підприємства, деталізація статей звітності	Деталізований аналіз фінансового стану підприємства, виявлення факторів зростання і втрати нематеріальних, матеріальних та біологічних активів

Проведення аналізу фінансової звітності дозволяє виділити «вузькі» місця в діяльності підприємства. Зазвичай діагностика фінансової звітності підприємства здійснюється шляхом перетворення її в агрегований вид, тобто шляхом об'єднання однорідних за економічним змістом статті. Статті активу балансу перегруповуються за ступенем їх ліквідності. Поточні пасиви перегруповуються за терміном погашення. Для здійснення аналізу розрахунків з пов'язаними учасниками виробничої діяльності підприємства, статті, що характеризують кредиторську заборгованість підприємства, поєднуються за

групами розрахунків. Окремо виділяються статті, що характеризують заборгованість учасників виробничої діяльності підприємства. Тобто при складанні агрегованого балансу підприємства, основною умовою, є виділення тієї заборгованості, на величину якої підприємство може впливати.

Для виявлення джерел збільшення або зменшення активів підприємства і визначення статей активів, по яких дані зміни відбулися, здійснюють аналіз структури балансу. Фінансова діагностика структури балансу підприємства здійснюється за блоками. Спочатку виокремлюють частку постійних і поточних активів у валюті балансу, далі розглядають їх структура. При цьому, особливу увагу звертають на елементи, що займають найбільшу частку в структурі активів та пасивів підприємства, й елементи, частка яких змінювалася стрибкоподібно. Зазвичай, такі елементи є показниками «проблемних точок» підприємства. На основі, здійсненого аналізу роблять висновки про наявність негативних чинників у фінансовому стані підприємства.

Ще одним, не менш важливим способом фінансової діагностики підприємства є оцінка фінансових коефіцієнтів, яка здійснюється за окремими напрямками: оцінка майнового стану підприємства, оцінка ліквідності та платоспроможності, оцінка фінансової стійкості, оцінка рентабельності. В процесі діагностики фінансових коефіцієнтів підприємства здійснюється порівняння розрахованих показників з їх нормативними або допустимими значеннями. Також вказані показники порівнюються з показниками підприємства за попередні періоди діяльності або аналогічними показниками інших підприємств галузі.

Серед вчених-економістів, нема однозначної думки щодо набору показників для здійснення фінансової діагностики підприємства. Ряд авторів, зокрема А. Турило, О. Зінченко [49], М. Бусургіна [6], як виокремлюють прибутковість підприємства, як найбільш важливий показник для оцінки його фінансового стану. При цьому не відкидаючи важливість інших фінансових показників, які відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів.

Такої ж думки, дотримується Є. Мних [37]. На його думку є визначальним в оцінці ефективності функціонування суб'єктів господарювання. Також автор наголошує, що аналіз абсолютних і відносних показників дають загальну оцінку фінансових результатів діяльності підприємства.

На основі проведених досліджень, на рисунку 1.3 узагальнено напрями здійснення фінансової діагностики підприємства з виокремленням найбільш значимих коефіцієнтів для кожного напрямку. Здійснення фінансової діагностики за вказаними напрямками дозволить комплексно оцінити фінансово-господарський стан підприємства.

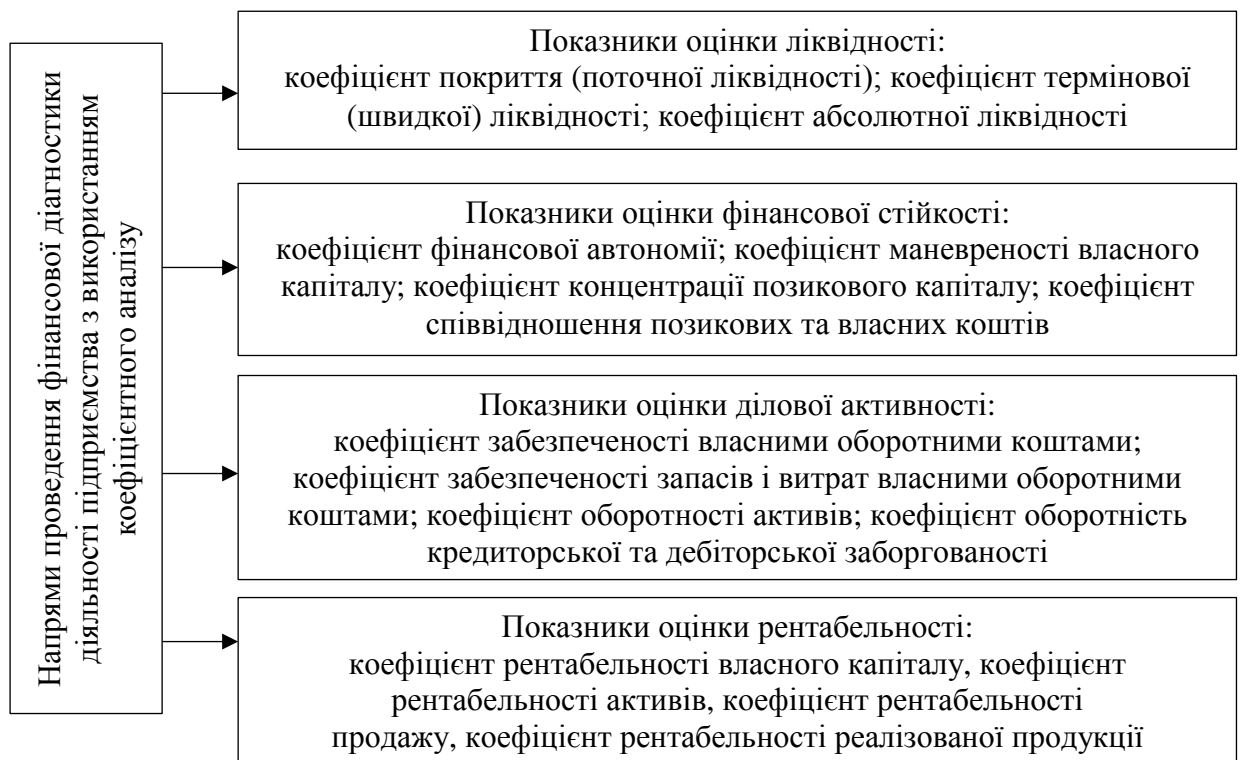

Рисунок 1.3 – Напрями проведення фінансової діагностики діяльності підприємства з використанням коефіцієнтного аналізу

Джерело: узагальнено автором на основі [37, 49]

Проведення коефіцієнтного аналізу, дозволить ідентифікувати певні негативні тенденції, які впливають на діяльність суб'єкта господарювання у розрізі основних напрямів аналізу – аналізу ліквідності, фінансової стійкості,

ділової активності, рентабельності. Однак слід зазначити, що необхідним аспектом є визначення основних коефіцієнтів, так як великий обсяг досліджуваних показників призведе до значних часових витрат та нівелювання результатів діагностики.

Оцінка фінансових коефіцієнтів результатів діяльності підприємства сприяє своєчасному виявленню фактичних показників від рекомендованих їх нормативних значень. За допомогою чого, визначається можливість підприємства фінансувати різні види діяльності, а також спроможність розраховуватися за фінансовими зобов'язаннями [40, с. 201].

Деякі автори, зокрема М. Білошкурський [10] вважає, що здійснювати фінансову діагностику на основі одного методу, недоречно, та слід застосовувати комплексну оцінку фінансово-господарської діяльності підприємства з застосуванням таких способів, як:

- оцінку фінансового стану на основі нормативних значень фінансових коефіцієнтів;
- діагностику кризового стану підприємств із застосуванням комплексних багатофакторних моделей прогнозування загрози настання банкрутства на основі нормативних значень єдиного інтегрального показника;
- якісну оцінку кризових явищ в діяльності підприємств на основі бальної системи оцінювання [10, с. 29].

Зазначений підхід носить обмежувальний характер, адже автор не виокремлює такий важливий елемент, як оцінка абсолютних та порівняльних показників фінансового стану підприємства на основі фінансової звітності.

Існує думка, що найбільш вдалим та ефективним способом здійснення фінансової діагностики діяльності підприємства, є підхід запропонований О. Ареф'євою [8], який ґрунтується на розділі системи фінансової діагностики на кількісну та якісну діагностику.

До кількісних методів, автор відносить [8]:

- оцінку поточного фінансового стану підприємства (здійснення експрес-діагностики фінансового стану підприємства за допомогою аналізу

платоспроможності, прибутковості, ділової активності та складу та структури капіталу);

– оцінку перспектив подальшого розвитку підприємства (здійснення узагальненої кількісної діагностики фінансового стану підприємства через дослідження стійкості та рівноваги у діяльності підприємства протягом певного періоду часу);

– інтегральну оцінку фінансового стану підприємства (діагностика ймовірності настання банкрутства підприємства).

До якісних методів, на думку автора, входять:

– діагностика фінансового потенціалу і ефективності його використання (аналіз внутрішнього фінансового середовища підприємства через SWOT-, SNW-аналіз та ін.);

– діагностика можливостей і погроз для фінансового розвитку підприємства (аналіз зовнішнього фінансового середовища підприємства через SWOT-, PEST-аналіз та ін.) [8, с. 52].

Тому, на думку автора, підхід запропонований О. Ареф'євою, доцільно вважати універсальним, так як він охоплює оцінку найбільш важливих сторін діяльності підприємства, таких як ліквідність і платоспроможність, ділову активність, прибутковість, а також враховує аналіз чинників впливу зовнішнього і внутрішнього функціонування підприємства.

Таким чином, на основі проведених досліджень основних способів та методів оцінки фінансового стану підприємства, на рисунку 1.4 відображено схему здійснення фінансової діагностики діяльності підприємства з використанням існуючих у літературі методів.

Виходячи з наведеної схеми, можна зробити висновки, що фінансова діагностика діяльності підприємства є певним процесом оцінки фінансового стану підприємства з використанням інформаційного забезпечення (фінансової звітності), на основі якої формуються управлінські рішення для здійснення підприємством стабільного розвитку, покращення конкурентних позицій на

ринку, досягнення високих темпів економічного зростання фінансового стану підприємства [20, с. 179].

Рисунок 1.4 – Процес здійснення фінансової діагностики діяльності підприємства

Джерело: побудовано автором з використанням [20, 40]

Останнім часом діяльність вітчизняних підприємств здійснюється в умовах динамічних змін зовнішнього середовища під впливом посилення глобалізаційних процесів в економіці, політичних факторів та наслідків фінансових криз. До них відносяться: ситуація на ринку; діяльність конкурентів;

взаємовідносини з постачальниками; попит на товари та послуги; споживачі продукції, їхні вподобання; ринок збуту продукції; економічна ситуація в країні.

Як зазначає М. Панасюк [40, с. 202] «зовнішні фактори перебувають поза зоною постійного контролю з боку керівництва підприємства, але їхній вплив на стратегічне і оперативне управління є суттєвим, варто приділяти їх належну увагу». Відповідно, фінансова діагностика діяльності підприємства є проміжним елементом взаємозв'язку та забезпечення взаємодії між зовнішнім та внутрішнім середовищем діяльності підприємства. Для покращення рівня прийняття управлінських рішень, вся зовнішня інформація повинна проходити діагностику. Фінансова діагностика, ґрунтуючись на результатах спостереження, надає необхідну інформацію для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, що потребує організації на підприємстві відповідної служби (сектора).

Таким чином, фінансова діагностика діяльності підприємства проводиться за всіма аспектами діяльності з врахуванням внутрішніх і зовнішніх чинників впливу. Вдало налагоджена на підприємстві система фінансової діагностики забезпечить вчасне реагування на фінансові зміни фінансового стану підприємства, виявлення резервів, які суб'єкти господарювання використовують для поліпшення фінансового стану. З огляду на це, фінансова діагностика сприятиме покращенню фінансового стану підприємства, забезпечить його стійкість щодо динамічних впливів чинників зовнішнього середовища та допоможе виявити і мінімізувати внутрішні фактори впливу на фінансово-господарську діяльність підприємства.

2 Аналітичні аспекти здійснення фінансової діагностики підприємства

2.1 Аналіз сучасного стану розвитку вітчизняних підприємств малого бізнесу

На сьогодні, розвиток підприємництва виступає гарантом стабільності економіки та підвищення рівня життя її громадян. Успішна діяльність підприємств малого бізнесу позитивно впливає на створення конкурентного середовища, обумовлюючи його роль як потужного двигуна економічного розвитку. Криза спричинена впливом COVID-19 в Україні і введення державою низки протиепідемічних заходів протягом 2019-2020 років, суттєво вплинула на фінансово-господарську діяльність малих підприємств. В результаті соціологічного опитування, проведеного компанією Info Sapiens [2], виокремлено досить негативні настрої підприємців, зокрема представників малого бізнесу, 60 % яких, вказали на спад економічної активності населення, як основного фактору розвитку діяльності малих підприємств [52, с. 18].

Відповідно до даних дослідження, проведеного Європейською Бізнес Асоціацією у рамках проєкту Unlimit Ukraine [1], більшість представників малого бізнесу – близько 80 % – оцінюють поточну економічну ситуацію в країні як не сприятливу для ведення підприємництва.

Про значну дестабілізацію стану суб'єктів господарювання свідчить і динаміка кількості малих підприємств, яка протягом 2020 року суттєво скоротилася. Зокрема протягом 2020 року, кількість зареєстрованих малих підприємств скоротилася на 6620 од., в порівнянні з 2019 роком та склала 355708 од., з них кількість мікропідприємств скоротилася на 5509 од. та становила 307871 од.

Динаміка кількості підприємств малого бізнесу, протягом 2016-2020 років в Україні представлена на рисунку 2.1.

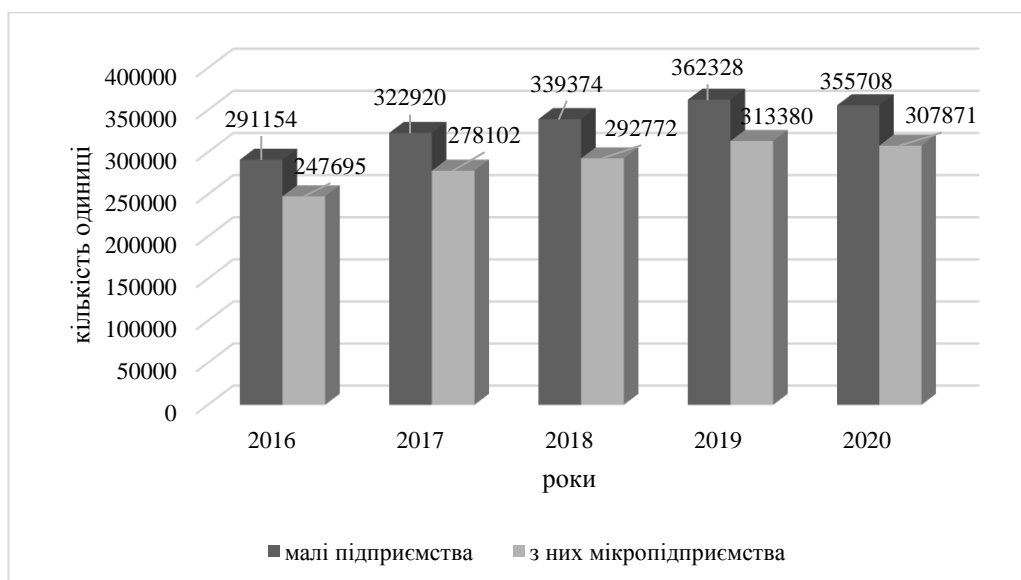

Рисунок 2.1 – Динаміка кількості малих підприємств, од.

Джерело: складено за даними Державної служби статистики України [15]

Аналіз показників кількості малих підприємств, протягом 2016-2020 років, показав, що у 2016 році в Україні було зареєстровано 291154 малих підприємств. Протягом 2017-2019 років простежується позитивна динаміка збільшення кількості малих підприємств на 31766 одиниць. В 2017 році їх кількість була 322920 підприємств, в 2018 році цей показник становив 339374 одиниць, в 2019 році – 362328 малих підприємств. В 2019 році показник кількості зареєстрованих підприємств була найбільшою. В 2020 році кількість зареєстрованих підприємств знизилася, та склала 355708 одиниць.

Кількість мікропідприємств протягом 2016-2019 років зростає, так в 2016 році було зареєстровано 247695 мікропідприємств. Тоді як в 2019 році кількість мікропідприємств зросла та склала 313380 одиниць. В 2020 році кількість мікропідприємств, в порівнянні з 2019 роком зменшилася та склала 307871 одиниць.

За обсягами реалізованої продукції суб'єкти малого бізнесу займають вагомому частку від загальних показників суб'єктів господарювання відповідного виду. В таблиці 2.1 наведено динаміку обсягу виробленої та реалізованої

продукції (товарів, послуг) малими підприємствами та їх частка до загального обсягу, протягом 2016-2020 років.

Таблиця 2.1 – Динаміку обсягу виробленої та реалізованої продукції (товарів, послуг) малими підприємствами та їх частка до загального обсягу, протягом 2016-2020 років

Підприємство	Роки				
	2016	2017	2018	2019	2020
Обсяг виробленої продукції (товарів, послуг) та їх частка до загального обсягу					
Суб'єкти малого підприємництва, тис. грн	690054854,2	875963433,2	1045156211,1	1309324888,0	1557095557,5
у % до загального обсягу виробництва відповідного виду діяльності	17,8	18,0	18,6	20,8	23,9
з них суб'єкти мікропідприємництва, тис. грн	218316142,7	282511471,6	341710116,7	479112202,4	598313218,9
у % до загального обсягу виробництва відповідного виду діяльності	5,6	5,8	6,1	7,6	9,2
Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) та їх частка до загального обсягу					
Суб'єкти малого підприємництва, тис. грн	1651982037,2	2067799291,6	2496947692,2	2698213388,2	3051232950,2
у % до загального показника суб'єктів господарювання відповідного виду діяльності	24,5	24,9	25,0	25,6	27,6
з них суб'єкти мікропідприємництва, тис. грн	811546392,8	1052149468,7	1292430517,4	1430559697,9	1652040668,5
у % до загального показника суб'єктів господарювання відповідного виду діяльності	12,1	12,7	13,0	13,6	14,9

Джерело: складено за даними Державної служби статистики України [15]

Обсяг виробленої продукції підприємствами малого бізнесу, протягом 2016-2020 років зростає. В 2016 році його значення склало 690054854,2 тис. грн або 17,8 % від загального обсягу виробленої продукції в Україні, з них обсяг виробленої продукції мікропідприємствами становив 218316142,7 тис. грн або

5,6 %. На кінець 2020 року обсяг виробленої продукції малими підприємствами значно збільшився та склав 1557095557,5 тис. грн або 23,9 %. З них обсяг виробленої продукції мікропідприємствами в 2020 році склав 598313218,9 тис. грн або 9,2 %.

Протягом 2016-2020 років спостерігається збільшення обсягів реалізованої продукції суб'єктами малого бізнесу як в цілому, так і його частки в загальному обсязі реалізованої продукції. Так, обсяги реалізованої продукції малими підприємствами зросли у відсотках до загального обсягу виробленої продукції з 24,5 % у 2016 році до 27,6 % у 2020 році відповідно. Обсяг реалізованої продукції мікропідприємствами протягом аналізованого періоду має стійку динаміку до зростання. Зокрема в 2016 році його обсяг склав 811516392, 8 тис. грн, тоді протягом 2017-2020 років зріс та склав на кінець 2020 року 1652040668,5 тис. грн. В відсотковому співвідношенні частка реалізованої продукції мікропідприємствами від загального обсягу реалізованої продукції, протягом 2016-2020 років зростає, з 12,1 % на кінець 2016 року до 14,9 % на кінець 2020 року.

За даними державної служби статистики України [15], в галузевому розподілі структура обсягів реалізованої продукції підприємств різних груп (великі, середні, малі) в 2020 році, не співпадає. Так, великі підприємства отримали найбільші обсяги реалізованої продукції в 2020 році, у промисловості. Що становило більш як 50,92 %, тоді як 31,32 % великі підприємства реалізували в оптовій та роздрібній торгівлі. Для середніх підприємств пріоритети зміщуються в бік проведення торгівельних операцій – 46,1 % та в промисловій діяльності – 31,35 % реалізованої продукції. Практично половина обсягів реалізованої продукції малими підприємствами в 2020 році припало на оптову та роздрібну торгівлю та склало 48,36 %, що відповідає найбільшій кількості суб'єктів малого підприємництва, що працюють саме в даній сфері. При цьому приблизно однакові значення питомої ваги обсягів реалізації даної групи підприємств утворюються в сільському господарстві та промисловості – 11,22 % та 12,89 % відповідно [15].

В таблиці 2.2 наведено динамку балансових показників діяльності підприємств малого бізнесу в 2016-2020 роках.

Таблиця 2.2 – Динаміка балансових показників діяльності підприємств малого бізнесу в Україні в 2016-2020 роках

у тис. грн

Показник	Роки				
	2016	2017	2018	2019	2020
Активи					
Необоротні активи	760447193,2	916501503,3	1028193754,0	1081664784,5	1227108794,3
Оборотні активи	2355240872,3	1809953795,0	2075478552,2	2171491386,4	2543832261,5
Необоротні активи та групи вибуття	2702942,6	4256977,9	2986809,9	4308812,9	4604625,7
Пасиви					
Власний капітал	224707957,8	278877269,5	416472266,9	627085536,9	649171472,1
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	451466826,7	557152374,9	602851808,1	457617789,6	504838227,8
Поточні зобов'язання і забезпечення	2439954517,6	1892107287,1	2084277267,8	2169355374,2	2618306468,3
Зобов'язання пов'язанні з необоротними активами та групами вибуття	2261706,0	2575344,7	3057773,3	3406283,1	3229513,3
Баланс	3118391008,1	2730712276,2	3106659116,1	3257464983,8	3775545681,5

Джерело: складено за даними Державної служби статистики України [15]

В 2016 році загальна вартість активів та пасивів підприємств малого бізнесу склала 3118391008,1 тис. грн. В 2017 році, в порівнянні з 2016 році вартість активів та пасивів зменшилася та склала 2730712276,2 тис. грн. Протягом 2018-2020 років балансова вартість активів та пасивів малих підприємств зростає з 3106659116,1 тис. грн в 2018 році до 3775545681,5 тис. грн в 2020 році.

Найбільшу вартість в загальній сукупності активів малих підприємств протягом аналізованого періоду, займають оборотні кошти. В 2016 році їх вартість склала 2355240872,3 тис. грн. В 2017 році оборотні активи підприємств зменшилися, в порівнянні з 2016 роком та склали 1809953795 тис. грн. Протягом

2018-2020 років їх вартість зростає, з 2075478552,2 тис. грн в 2018 році до 2543832261,5 тис. грн на кінець 2020 року.

Необоротні активи підприємств малого бізнесу протягом 2016-2020 років стрімко зростають. Зокрема в 2016 році обсяг необоротних активів суб'єктів малого підприємництва склав 760447193,2 тис. грн, в 2017 році – 916501503,3 тис. грн, в 2018 році – 1028193754 тис. грн, в 2019 році – 1081664784,5 тис. грн, в 2020 році – 1227108794,5 тис. грн.

Обсяг власного капіталу у структурі пасивів малих підприємств упродовж 2016-2020 років коливався від 224707957,8 тис. грн до 649171472,1 тис. грн, при цьому його обсяг був найбільший в 2020 році. У свою чергу поточні зобов'язання, які головним чином пов'язані із короткотерміновими кредитами, тобто позиковими ресурсами, протягом 2016-2020 років у декілька разів перевищували довготермінові зобов'язання, які пов'язані з одержанням довгострокових кредитів.

Довгострокові зобов'язання і забезпечення малих підприємств, мають нестійку тенденцію. Протягом 2016-2018 років вони мають висхідну тенденцію. На кінець 2016 року вартість довгострокових зобов'язань склала 451466826,7 тис. грн, а на кінець 2018 року вони склали 602851808,1 тис. грн. Протягом 2019 року, довгострокові зобов'язання зменшилися, в порівнянні з 2018 роком та склали 457617789,6 тис. грн, що дорівнює рівню 2016 року. В 2020 році вартість довгострокових зобов'язань склала 504838227,8 тис. грн.

Поточні зобов'язання і забезпечення протягом 2017-2020 року зростають, зокрема в 2017 році їх вартість склала 1892107287,1 тис. грн, тоді як на кінець 2020 року – 2618306468,3 тис. грн. Виявлені тенденції в частині формування позикових фінансових ресурсів малого бізнесу є негативними, оскільки засвідчують проблему того, що вітчизняні підприємницькі структури не мають змоги одержувати доступні довготермінові кредити, що є усталеною практикою за кордоном. Це негативно позначається на стабільності їх функціонування й перспективах формування фінансового потенціалу [56, с. 45].

Фінансові результати діяльності суб'єктів господарювання малого підприємництва характеризуються негативною тенденцією їх зменшення. Протягом 2016-2020 років спостерігається як зростання, так і зменшення частки підприємств, які одержали прибуток, у відсотках до загальної кількості підприємств. Зокрема в 2016 році 72,8 % підприємств отримали прибутки, тоді як 27,2 % підприємств малого бізнесу були збитковими. В 2017 році частка прибуткових малих підприємств зменшилася на 0,5 в.п. та склала 72,3 %, тоді як частка збиткових підприємств зросла на 0,5 в.п. та склала 27,7 %. На рисунку 2.2 відображено динаміку частки підприємств малого бізнесу які отримали прибутки / збитки.

Рисунок 2.2 – Частка підприємств малого бізнесу які отримали прибутки та збитки

Джерело: складено за даними Державної служби статистики України [15]

Найгірший показник прибутковості підприємства малого бізнесу отримали за результатами діяльності 2020 року, що пов'язано з карантинними обмеженнями, які були запровадженні на державному рівні. Так частка підприємств, які отримали прибутки склала 70,7 %, а частка малих підприємств які працювали збитково склала 29,3 %.

Протягом 2016-2020 років спостерігається нестабільна тенденція, яка пов'язана з чистим прибутком отриманим суб'єктами господарювання малого підприємництва.

На рисунку 2.3 відображено динаміку чистого прибутку / збитку, отриманого підприємствами малого бізнесу.

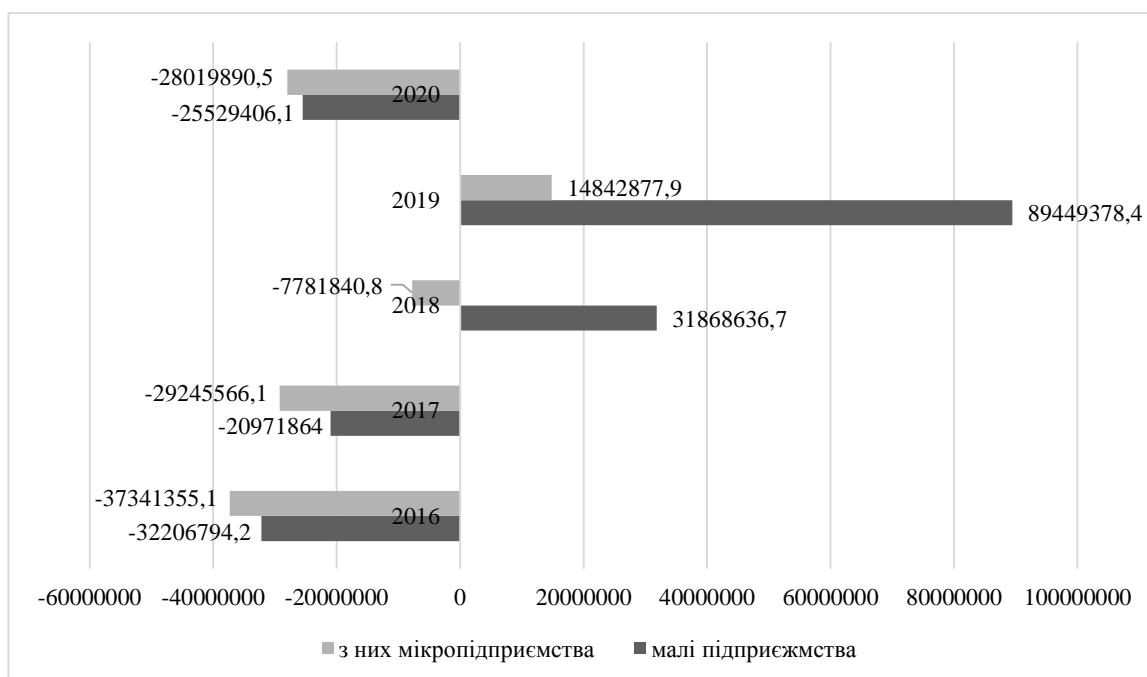

Рисунок 2.3 – Динаміка чистого прибутку (збитку) отриманого підприємствами малого бізнесу протягом 2016-2020 років, тис. грн

Джерело: складено за даними Державної служби статистики України [15]

Підприємства малого бізнесу отримали чистий прибуток в 2018 році в розмірі 31868636,7 тис. грн та в 2019 році – 89449378,4 тис. грн. В той час, як в 2018 році, мікропідприємства отримали збиток, в розмірі 7781840,8 тис. грн. Протягом 2016-2017 років діяльність підприємств малого бізнесу була збитковою, зокрема в 2016 році підприємства отримали збиток в розмірі 32206794,2 тис. грн, в 2017 році – 20971864 тис. грн. В зазначеному періоді діяльність мікропідприємств також була нестабільною та збитковою, а саме в 2016 році мікропідприємства отримали збиток в розмірі 37341355,1 тис. грн. Тоді

як в 2017 році обсяг збитку мікропідприємств скоротився, в порівнянні з 2016 роком та склав 29245566,1 тис. грн. Водночас безсумнівно негативним слід вважати перехід на низхідний темп зростання чистого прибутку малих підприємств в 2020 році, в порівнянні з висхідним темпом зростання діяльності підприємств малого бізнесу в 2019 році. Так в 2020 році обсяг отриманих збитків підприємствами малого бізнесу склала 25529406,1 тис. грн, зокрема мікропідприємств – 28019890,5 тис. грн.

Зважаючи на нарощування пандемії, внаслідок поширення коронавірусної інфекції, викликаной COVID-19, негативні тенденції посилились та призвели до зростання втрат малого бізнесу. Так, лише на початок 2020 року доходів малих підприємств зменшилися на 25-50 % порівняно з періодом до карантину, при цьому звільнилося близько 10-25 % працівників. Через економічні наслідки пандемії – 18 % власників малого бізнесу змушені призупинити бізнес [7, с. 63].

Таким чином, пандемія COVID-19 стала тим фактором, який змусив весь світ переглянути свої прогнози економічного і соціального розвитку не лише на короткострокову перспективу, але і по іншому підійти до формування власних пріоритетів на довгостроковий період. Вирішення традиційних і новітніх проблем розвитку малого підприємництва в Україні має стати одним із найголовніших напрямів державної політики [31].

Уряд України, здійснює ряд заходів, задля державної підтримки розвитку підприємств малого бізнесу в умовах пандемії. Зокрема, для фізичних осіб підприємців, було надано допомогу під час запровадження карантинних обмежень, в розмірі 8000 грн; введено податкові канікули для підприємств до травня 2021 року; списано частину податкових боргів в розмірі до 3030 грн [31].

Крім того, постановою Кабінету Міністрів України від 27.05.2020 №534 було затверджено «Державну програму стимулювання економіки для подолання негативних наслідків, спричинених обмежувальними заходами щодо запобігання виникненню і поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, на 2020-2022 роки» [14]. Мета програми полягає в запровадженні в 2020-2022 роках стабілізаційних дій

направлених на сталий розвиток економіки України, збільшення рівня зайнятості населення шляхом збереження існуючих і стимулювання створення нових високопродуктивних робочих місць з гідними умовами праці.

Таким чином, підтримку суб'єктів малого підприємництва необхідно здійснювати шляхом об'єднання зусиль органів державної, виконавчої влади, місцевого самоврядування, бізнесу, громадських об'єднань підприємців в питаннях підтримки, захисту прав та інтересів малого бізнесу, удосконалення регуляторного середовища, системи надання адміністративних послуг та видачі документів дозвільного характеру, пошуку нових фінансових інструментів для розвитку бізнесу та залучення міжнародної донорської допомоги, розширення системи професійної освіти та підготовки кадрів для сфери підприємництва, розвитку інфраструктури підтримки малого і середнього бізнесу.

2.2 Аналіз фінансово-господарської діяльності ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА», м. Київ в 2018-2020 роках

Товариство з обмеженою відповідальністю «ФАЙНЕНС.ЮА» є юридичною особою (мале підприємство), створено в 2000 році у м. Київ. Управління діяльністю товариства здійснюють: загальні збори учасників товариства та директор товариства. Загальні збори учасників товариства є вищим органом управління ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА», які: визначають основні напрями діяльності товариства; внесення змін до статуту; зміну розміру статутного капіталу; затверджують грошову оцінку негрошового вкладу учасників; перерозподіл часток між учасниками товариства; обрання і припинення повноважень наглядової ради; визначають форми контролю та нагляду за діяльністю директора товариств; затверджують бюджет та план розвитку товариства та ін., відповідно до Статуту (нова редакція) ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА», затвердженого рішенням учасників № 4, від 18.12.2020 р.

ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» – це незалежний фінансовий портал, який є постачальником оперативної інформації учасникам українських фінансових ринків. Мета товариства – надавати актуальну інформацію в фінансовому секторі (валюта, кредити, кредитні картки, страхування, депозити, банківські установи). На сторінках порталу завжди можете знайти корисні фінансові поради, статті, докладні інфографіки, актуальні курси валют і останні новини в світі фінансів.

Разом з командою з холдингу Treeum, до якого ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» приєднався в 2016 році, компанія вийшла на новий щабель розвитку та створила проєкт, аналогів якого немає в Україні – «фінансовий онлайн супермаркет». На сторінках порталу українці можуть обрати кредити, депозити, банківські картки, ОСЦПВ, іпотеку, перевірити кредитний рейтинг.

Товариство з обмеженою відповідальністю «ФАЙНЕНС.ЮА», невпинно вдосконалюється та втілюємо для відвідувачів оптимальні умови і вигоди, зокрема:

- в 2008 р. на сайті з'являються Народні рейтинги банків, страхових компаній і компаній з управління активами. З'являється Довідник організацій України та світу;

- в 2009 р. запущено сервіс ведення домашніх фінансів «Home.Finance.ua»;

- в 2012 р. запущено мобільний додаток «мінйло», який дозволяє знайти вигідний обмінний курс в банках і обмінниках за розташуванням;

- в 2014 р. портал посів друге місце за даними дослідження NOKs Fishes «медіавподобання українських opinion leaders» за критеріями: компетентність, об'єктивність, оперативність, повнота інформації, власник;

- в 2017 р. відбулося позиціонування сайту, як фінансового супермаркету, запущено каталоги кредитних карток і кредитів;

- в 2018 р. сайт зайняв перше місце в номінації «Фінансовий портал 2018 року» від Української народної премії;

- в 2019 р. змінено головну сторінку сайту та запущено офіційний канал на платформі Youtube, також товариство посіло перше місце в категорії «Фінансові новини» та отримало премію «Фаворит Успіху-2019».

ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» є співзасновником щорічної премії «FinAwards», яка вручається за кращі фінансові продукти, сервіси та технології. За підтримки товариства, в 2019 році, пройшов перший в Україні «ANTI summit» для мікрофінансових компаній.

Для здійснення оцінки фінансово-господарської діяльності товариства ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» та виявлення слабких місць здійснено аналіз фінансової звітності товариства за 2018-2020 роки, яка представлена в додатках до дипломної роботи. Аналіз складу та структури активів товариства у 2018-2020 роках наведено в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3 – Аналіз складу та структури активів ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» м. Київ у 2018-2020 роках

Показник	2018 рік, тис. грн	2019 рік, тис. грн	2020 рік, тис. грн	Частка у активах			Зміни в структурі, в.п.	
				2018 рік,%	2019 рік,%	2020 рік,%	2019/2018	2020/2019
Нематеріальні активи	0	153,7	81,5	0,00	3,00	1,62	3,00	-1,38
Основні засоби	702,8	509,7	385,8	11,67	9,96	7,68	-1,71	-2,28
Усього необоротних активів	702,8	663,4	467,3	11,67	12,96	9,30	1,29	-3,66
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	4185,7	3322,1	2313,2	69,51	64,92	46,05	-4,60	-18,87
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	0	5,8	8,3	0,00	0,11	0,17	0,11	0,05
Інша поточна дебіторська заборгованість	868,2	844,8	1378,3	14,42	16,51	27,44	2,09	10,93
Гроші та їх еквіваленти	246,8	220,1	730,9	4,10	4,30	14,55	0,20	10,25
Витрати майбутніх періодів	6,2	37,1	4,8	0,10	0,72	0,10	0,62	-0,63
Інші оборотні активи	11,8	24,2	120,9	0,20	0,47	2,41	0,28	1,93
Усього оборотних активів	5318,7	4454,1	4556,4	88,33	87,04	90,70	-1,29	3,66
Баланс	6021,5	5117,5	5023,7	100	100	100	0,00	0,00

Джерело: пораховано за звітністю ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» м. Київ (додатки А-В).

В 2018 основну частку в структурі активів товариства займала дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги, питома вага якої, в загальній структурі активів ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» м. Київ, склала 69,51 %. Інша поточна дебіторська заборгованість товариства на кінець 2018 року склала 14,42 % від загальної структури активів товариства. Основні засоби займали 11,67 % від загальної вартості активів. Гроші та їх еквіваленти становили незначну частину в структурі активів підприємства, а саме – 4,1. Такі статті, як витрати майбутніх періодів та інші оборотні активи склали менше 1 % в загальній структурі активів товариства.

На кінець 2019 року найбільшу питому вагу у структурі активів ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» м. Київ, склала дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги, питома вага яких, в порівнянні з 2018 роком, зменшилася на 4,6 в.п., та склала 64,92 %. Частка іншої поточної дебіторської заборгованості, в загальній структурі активів ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» в 2019 році склала 16,51 % та зросла, в порівнянні з 2018 роком на 2,09 в. п. Питома вага основних засобів товариства в 2019 році зменшилася, в порівнянні з 2018 роком, на 1,71 в.п. та склала 9,96 %. Питома вага грошових коштів ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» в 2019 році, в порівнянні з відповідним періодом 2018 року, збільшилася на 0,2 в.п. та склала 4,3 %. Нематеріальні активи товариства в 2019 році клали 3,0 % від загальної структури активів товариства та зросли в порівнянні з 2018 роком на 100 в.п.

На кінець 2020 року найбільшу частку у структурі активів ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА», як і в попередні роки, займала дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги, частка яких склала 46,05 %. В 2020 році, в порівнянні з 2019 роком, дебіторська заборгованість товариства за товари, роботи, послуги зменшилася на 18,87 в.п. Питома вага іншої поточної дебіторської заборгованості, в загальній структурі ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА», склала 27,44 %, що на 10,93 в.п. більше, ніж у 2019 році. В 2020 році зросла частка грошових коштів та їх еквівалентів, в порівнянні з 2019 роком на 10,25 в.п та склала 14,55 %. Питома вага основних засобів товариства, в загальній структурі активів підприємства, в 2020 році склала 7,68 %, та зменшилася, в порівнянні з 2019

роком, на 2,28 в.п. В 2020 році питома вага дебіторської заборгованості за розрахунками з бюджетом, в загальній структурі активів товариства склала 0,17 % та збільшилася, в порівнянні з аналогічним періодом минулого року на 0,05 в.п. Частка інших оборотних активів товариства склала, на кінець 2020 року – 2,41 %.

В 2018 році в загальній структурі активів товариства переважали оборотні активи, питома вага яких склала 88,33 %. Частка необоротних активів ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» в 2018 році склала 11,67 %. На рисунку 2.4 наведено структуру активів ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» в 2018-2020 роках.

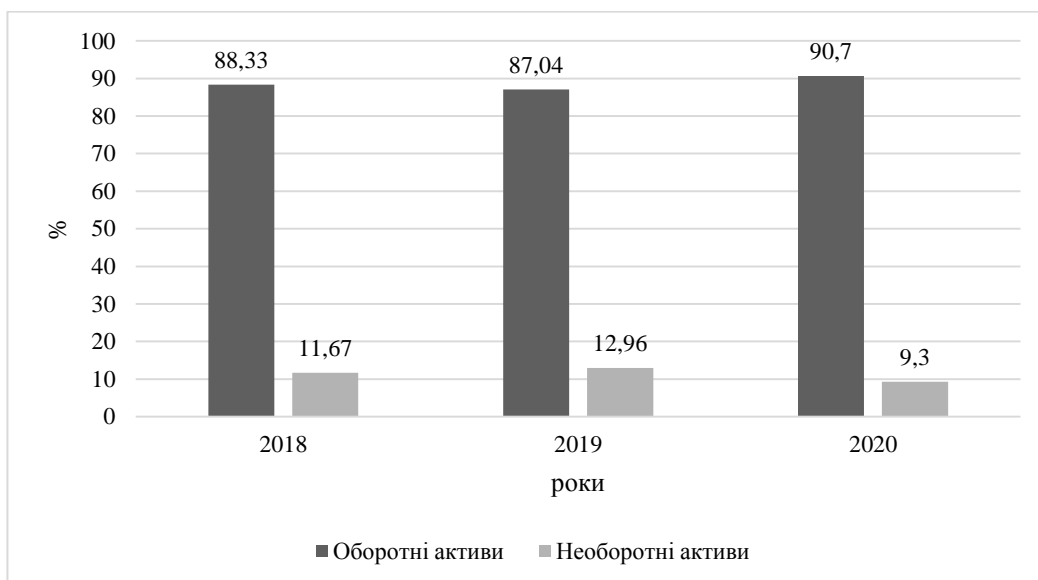

Рисунок 2.4 – Структура активів ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» у 2018-2020 роках

Джерело: побудовано на основі даних таблиці 2.3.

У загальній структурі активів товариства, в 2019 році, також переважали оборотні активи, частка яких склала 87,04 %, що менше, в порівнянні з 2018 роком на 1,29 в.п. Питома вага необоротних активів, в загальній структурі активів ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» на кінець 2019 року була на рівні 9,96 % та зменшилася, в порівнянні з відповідним періодом 2018 року на 1,71 в.п.

У загальній структурі активів ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» на кінець 2020 року переважали оборотні активи, частка яких склала 90,7 %, що на 3,66 в.п. більше,

ніж у минулорічному звітному періоді. Питома вага необоротних активів товариства, в загальній структурі активів ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» в 2020 році була на рівні 9,3 %, та зменшилася, в порівнянні з аналогічним періодом минулого року на 3,66 в.п. На основі проведеного аналізу структури активів ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» в 2018-2020 роках, доцільно відзначити, що активи товариства складаються більш як на 80 % з мобільного майна, яке є найбільш ліквідним.

На основі горизонтального та вертикального аналізу в таблиці 2.4 здійснено порівняльний аналіз абсолютних значень статей активу ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА», м. Київ, в 2018-2020 роках.

Таблиця 2.4 – Аналіз абсолютних та відносних змін активів ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА», м. Київ у 2018-2020 роках

Показник	2018 рік, тис. грн	2019 рік, тис. грн	2020 рік, тис. грн	Абсолютне відхилення (+,-) тис. грн		Відносне відхилення (приріст / зменшення), %.	
				2019/2018 рр.	2020/2019 рр.	2019/2018 рр.	2020/2019 рр.
Нематеріальні активи	0	153,7	81,5	153,7	-72,2	0,00	-46,97
Основні засоби	702,8	509,7	385,8	-193,1	-123,9	-27,48	-24,31
Усього необоротних активів	702,8	663,4	467,3	-39,4	-196,1	-5,61	-29,56
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	4185,7	3322,1	2313,2	-863,6	-1008,9	-20,63	-30,37
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	0	5,8	8,3	5,8	2,5	0	43,10
Інша поточна дебіторська заборгованість	868,2	844,8	1378,3	-23,4	533,5	-2,70	63,15
Гроші та їх еквіваленти	246,8	220,1	730,9	-26,7	510,8	-10,82	232,08
Витрати майбутніх періодів	6,2	37,1	4,8	30,9	-32,3	498,39	-87,06
Інші оборотні активи	11,8	24,2	120,9	12,4	96,7	105,08	399,59
Усього оборотних активів	5318,7	4454,1	4556,4	-864,6	102,3	-16,26	2,30
Баланс	6021,5	5117,5	5023,7	-904	-93,8	-15,01	-1,83

Джерело: пораховано за звітністю ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» м. Київ (додатки А-В).

На основі даних наведених в таблиці 2.4, доцільно зробити висновки, що нематеріальні активи ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» у 2018 році мали нульове значення. В 2019 році їх вартість склала 153,7 тис. грн. В 2020 році, в порівнянні з 2019 роком, вартість нематеріальних активів товариства зменшилася на 72,2 тис. грн або 46,97 % та склала 81,5 тис. грн. На рисунку 2.5 відображено динаміку нематеріальних активів товариства в 2018-2020 роках.

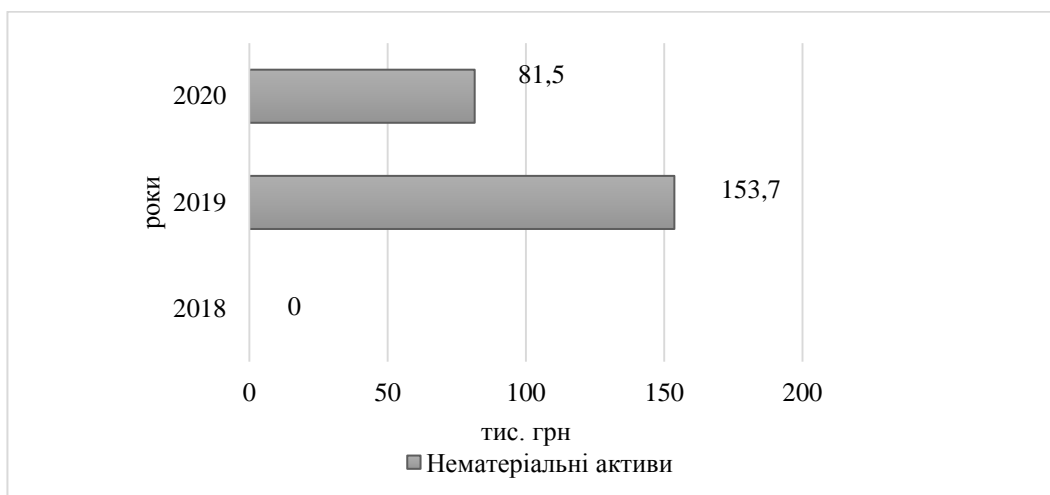

Рисунок 2.5 – Динаміка вартості нематеріальних активів ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» в 2018-2020 роках

Джерело: побудовано на основі даних таблиці 2.4

Вартість основних засобів ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» протягом 2018-2020 років зменшується з 702,8 тис. грн до 385,8 тис. грн. Так на кінець 2018 року основні засоби товариства склали 702,8 тис. грн. Протягом 2019 року, вартість основних засобів зменшилася на 193,1 тис. грн або 27,48 % та склала 509,7 тис. грн. Протягом 2020 року вартість основних засобів підприємства зменшилася, в порівнянні з 2019 роком на 123,9 тис. грн або 24,31 % та склала 385,8 тис. грн. Зміна обсягу основних засобів зумовлена насамперед їхнім рухом – надходженням та вибуттям. Тобто протягом аналізованого періоду відбулося вибуття основних засобів, що пов’язано з їх зносом.

На рисунку 2.6 відображено динаміку основних засобів ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА», м. Київ, в 2018-2020 роках.

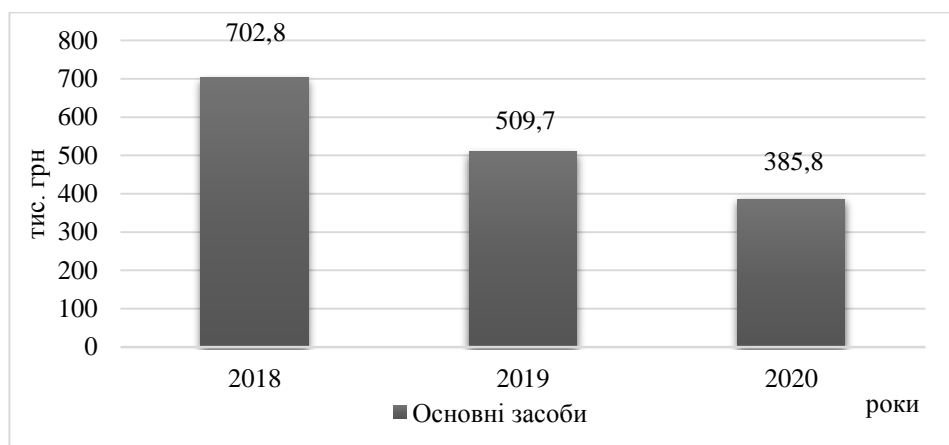

Рисунок 2.6 – Динаміка основних засобів ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» у 2018-2020 роках

Джерело: побудовано на основі даних таблиці 2.4

В 2018 році дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги склала 4185,7 тис. грн. В 2019 році вартість дебіторської заборгованості товариства за товари, роботи, послуги зменшився, в порівнянні з 2018 роком, на 20,63 % або 863,6 тис. грн та склав 3322,1 тис. грн. В 2020 році обсяг дебіторської заборгованості ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» за товари, роботи, послуги зменшився, в порівнянні з 2019 роком, на 30,37 % або 1008,9 тис. грн і склав 2313,2 тис. грн, що є позитивною тенденцією та свідчить про підвищення управління обіговими коштами підприємства (рисунок 2.7).

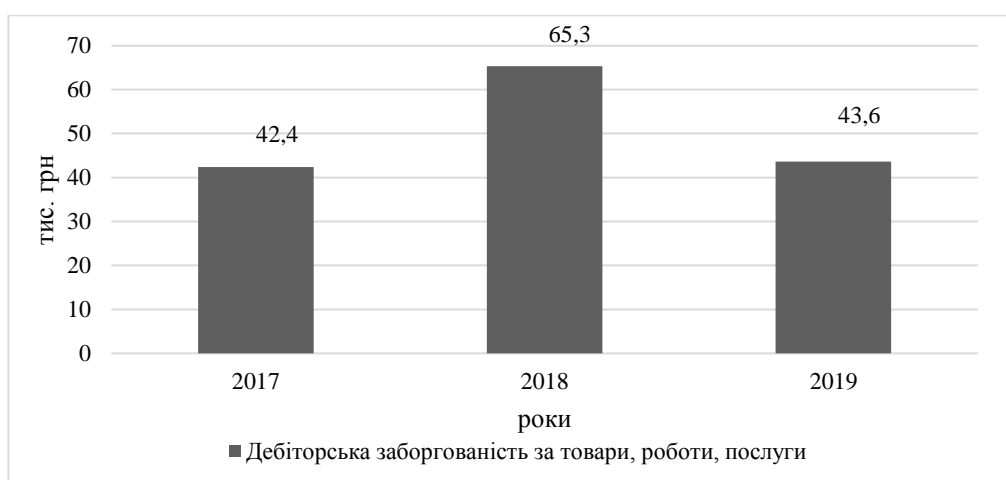

Рисунок 2.7 – Динаміка дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» у 2018-2020 роках

Джерело: побудовано на основі даних таблиці 2.4

Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом в 2018 році була на рівні нульового значення, що означає відсутність боргових зобов'язань з податку на прибуток. В 2019 році в товариства виникла податкова заборгованість з податку на прибуток в сумі 5,8 тис. грн. В 2020 році даний показник збільшився, в порівнянні з 2019 роком, на 2,5 тис. грн або 43,1 % та склав 8,3 тис. грн.

Інша поточна дебіторська заборгованість товариства в 2018 році склала 868,2 тис. грн. В 2019 році її вартість знижується, в порівнянні з аналогічним періодом 2018 року, на 23,4 тис. грн або 2,7 % та становить 844,8 тис. грн. В 2020 році темп зростання іншої поточної дебіторської заборгованості склав 63,15 % або 533,5 тис. грн, а її абсолютне значення досягло на кінець року 1378,3 тис. грн.

В 2018 році грошові кошти та їх еквіваленти ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» склали 246,8 тис. грн. В 2019 році грошові кошти та їх еквіваленти, в порівнянні з аналогічним періодом 2018 року, зменшилися на 10,82 % або 26,7 тис. грн та склали 220,1 тис. грн. В 2020 році, в порівнянні з 2019 роком обсяг грошових коштів та їх еквівалентів збільшився на 232,08 % або на 510,8 тис. грн і склав 730,9 тис. грн.

Протягом 2018-2020 років підприємство на балансі мало витрати майбутніх періодів. Витрати майбутніх періодів – це відстрочені у часі визнання витрати. Вони виникають в одному звітному періоді, але пов'язані у часі з іншим звітним періодом або доходом, який буде отриманий в такому періоді. Як правило, витрати майбутніх періодів виникають у результаті попередньої оплати за роботи чи послуги. В 2018 році вартість витрат майбутніх періодів склала 6,2 тис. грн. В 2019 році, в порівнянні з 2018 роком, їх вартість зросла на 30,9 тис. грн або 498,39 % та склала 37,1 тис. грн. протягом 2020 року вартість майбутніх витрат зменшилася на 32,3 тис. грн або 87,06 % та склала 4,8 тис. грн.

Інші оборотні активи підприємства протягом 2018-2020 років зростають, з 11,8 тис. грн – на кінець 2018 року, до 120,9 тис. грн – на кінець 2020 року.

Загальний обсяг оборотних активів ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» в 2018 році склав 5318,7 тис. грн. В 2019 році в порівнянні з аналогічним періодом 2018 року,

загальна вартість оборотних активів зменшилася на 16,26 % або 864,6 тис. грн та склала 4454,1 тис. грн. В 2020 році в порівнянні з 2019 роком, загальний обсяг оборотних активів товариства збільшився на 2,3 % або 102,3 тис. грн та склав 4556,4 тис. грн, що відображено на рисунку 2.8.

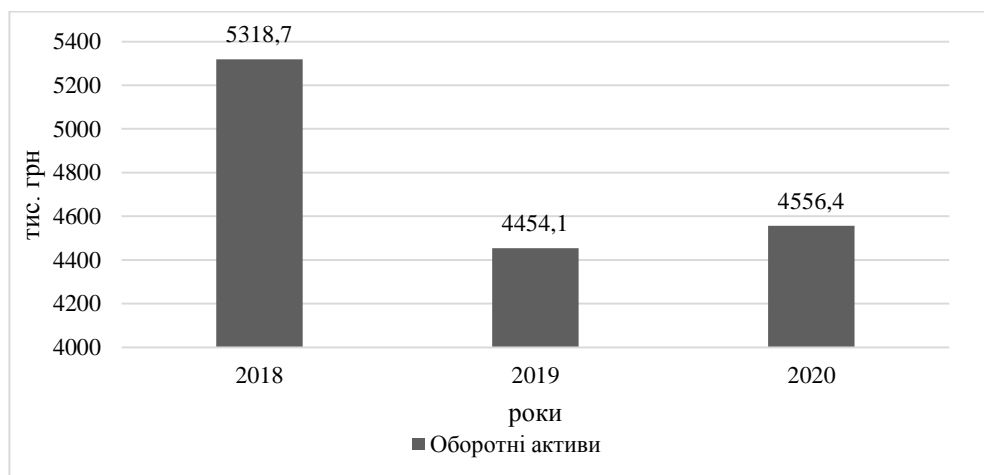

Рисунок 2.8 – Динаміка оборотних активів ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» у 2018-2020 роках

Джерело: побудовано на основі даних таблиці 2.4

Загальний обсяг активів ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» протягом аналізованого періоду має тенденцію до зниження. Так, в 2018 році обсяг активів товариства склав 6021,5 тис. грн. В 2019 році, в порівнянні з аналогічним періодом 2018 року, активи товариства зменшилися, а саме на 15,01 % або 904 тис. грн та склали 5117,5 тис. грн. Протягом 2020 року, в порівнянні з аналогічним періодом 2019 року, загальний обсяг активів ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА», м. Київ, зменшився на 1,83 % або 15,01 тис. грн та склав 5023,7 тис. грн. Динаміку активів ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» в 2018-2020 роках відображено на рисунку 2.9. Таким чином, для ефективного функціонування, керівництву товариства необхідно звернути увагу на ефективне управління оборотними активами, а особливо його дебіторською заборгованістю для запобігання відволікання грошових коштів з обороту підприємства.

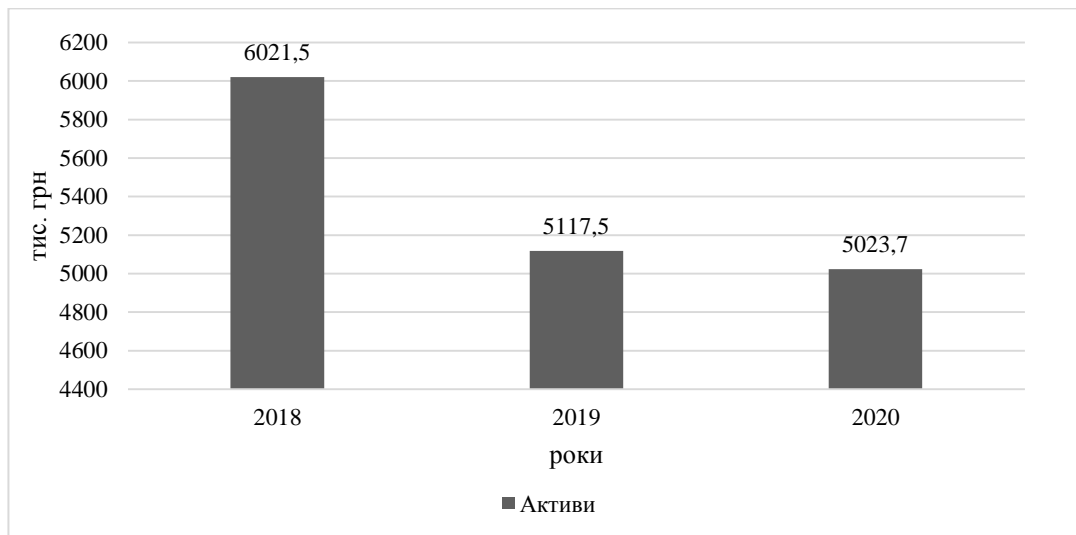

Рисунок 2.9 – Динаміка активів ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» у 2018-2020 роках

Джерело: побудовано на основі даних таблиці 2.4

З проведеного аналізу динаміки та структури активів товариства, можна зробити висновки, що ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» необхідно переглянути власну кредитну політику, що дасть змогу мінімізувати дебіторську заборгованість та збільшити обігові кошти товариства.

На ефективне функціонування малих підприємств, зокрема ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА», м. Київ, впливає недостатнє фінансове забезпечення їх діяльності. Тому, джерела фінансування діяльності товариства мають постійно перебувати під контролем керівництва.

В таблиці 2.5 здійснено аналіз джерел фінансування діяльності ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» протягом 2018-2020 років на основі аналізу фінансової звітності підприємства (Додатки А, Б, В).

В 2018 році найбільшу частку в джерелах фінансування діяльності товариства поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги. Питома вага нерозподіленого прибутку в загальній структурі пасивів ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» в 2018 році склала 21,1 %. Питома вага зареєстровано (пайового) капіталу товариства в 2018 році склала 10,84 %. В 2018 році частка поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги була значною

та склала 56,26 %. Питома вага поточної кредиторської заборгованості за розрахунками з бюджетом товариства в 2018 році склала 5,6 %. Частка інших поточних зобов'язань, в загальній структурі пасивів товариства склала 3,39 %. В 2018 році в структурі джерел фінансування діяльності ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» переважав позиковий капітал, частка якого склала 65,36 %. Питома вага власного капіталу товариства в 2018 році склала 33,56 %.

Таблиця 2.5 – Аналіз складу та структури капіталу ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» у 2018-2020 роках

Показник	2018 рік, тис. грн	2019 рік, тис. грн	2020 рік, тис. грн	Частка у пасивах			Зміни в структурі, в.п.	
				2018 рік,%	2019 рік,%	2020 рік,%	2019/2018	2020/2019
Зареєстрований (пайовий) капітал	652,5	652,5	652,5	10,84	12,75	12,99	1,91	0,24
Резервний капітал	97,9	97,9	97,9	1,63	1,91	1,95	0,29	0,04
Нерозподілений прибуток	1270,4	1809,6	2180	21,10	35,36	43,39	14,26	8,03
Усього власного капіталу	2020,8	2560,0	2930,4	33,56	50,02	58,33	16,46	8,31
Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	64,8	70,0	23,0	1,08	1,37	0,46	0,29	-0,91
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	3387,5	1929,5	1090	56,26	37,70	21,70	-18,55	-16,01
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	337,5	305,8	130,1	5,60	5,98	2,59	0,37	-3,39
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	6,7	0,4	0	0,11	0,01	0	-0,10	-0,4
Інші поточні зобов'язання	204,2	251,8	850,2	3,39	4,92	16,92	1,53	12,00
Усього поточних зобов'язань	3935,9	2487,5	2070,3	65,36	48,61	41,21	-16,76	-7,40
Баланс	6021,5	5117,5	5023,7	100	100	100	0,00	0,00

Джерело: пораховано за звітністю ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» м. Київ (додатки А-В).

В 2019 році найбільшу частку в джерелах фінансування діяльності підприємства займали позикові кошти, а саме поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, питома вага яких у порівнянні з 2018 роком зменшилася на 18,55 в.п. та склала 37,7 %. Питома вага зареєстрованого капіталу, в загальній структурі пасивів ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» в 2019 році склала 12,75 %, та збільшилася в порівнянні з 2018 роком на 1,91 в.п. В 2019 році питома вага резервного капіталу збільшилася, в порівнянні з 2018 роком на 0,29 в.п. і склала 1,91 %. Частка поточної кредиторської заборгованості за розрахунками з бюджетом в 2019 році склала 5,98 % та зросла, в порівнянні з минулим періодом на 0,37 в.п. Питома вага інших поточних зобов'язань товариства суттєво зросла, в 2019 році, в порівнянні з 2018 роком, а саме на 1,53 в.п. та склала 4,92 %. В цілому, у 2019 році в загальній структурі джерел фінансування ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» переважав власний капітал, частка якого склала 50,02 %, що на 16,46 в.п. більше, ніж у 2018 році. Питома вага позикового капіталу, в загальній структурі джерел фінансування товариства в 2019 році склала 48,61 %, та зменшилася, в порівнянні з 2018 роком на 16,76 в.п. Питома вага довгострокових зобов'язань товариства в загальній структурі пасивів зросла, в порівнянні з 2018 роком, на 0,91 в.п. та склала 0,29 %.

На кінець 2020 року найбільшу питому вагу в джерелах фінансування діяльності ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» займав нерозподілений прибуток. Частка якого, в загальній структурі пасивів товариства, протягом 2020 року зросла, в порівнянні з 2019 роком, на 8,03 в.п. та склала 43,39 %. Питома вага зареєстрованого пайового капіталу товариства в 2020 році зросла на 0,24 в.п. та склала 12,99 %. В 2020 році частка поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги зменшилася, в порівнянні з 2019 роком, на 16,01 в.п. та склала 21,70 %. Питома вага поточної кредиторської заборгованості товариства за розрахунками з бюджетом, в 2020 році зменшилася, в порівнянні з 2019 роком на 3,39 в.п. та склала 2,59 %. Частка інших поточних зобов'язань товариства, в загальній структурі пасивів підприємства в 2020 році склала 16,92 %, та збільшилася на 12 в.п.

Слід зазначити, що в 2020 році у структурі джерел фінансування діяльності підприємства переважав власний капітал, питома вага якого склала 58,33 %, що на 8,31 в.п. більше, ніж у 2019 році. Частка позикового капіталу, в загальній структурі джерел фінансування підприємства в 2020 році склала 41,21 %, та зменшилася в порівнянні з 2019 роком на 7,4 в.п. Питома вага довгострокових зобов'язань, цільового фінансування та забезпечення ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА», в 2020 році, зменшилася на 0,91 в.п. та склала 0,46 %.

Структура капіталу ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» у 2018-2020 роках наведена на рисунку 2.10.

Рисунок 2.10 – Структура капіталу ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» у 2018-2020 роках

Джерело: побудовано на основі даних таблиці 2.5

На основі проведеного аналізу відмітимо, що ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» протягом 2019-2020 року фінансує власну діяльність за рахунок власних фінансових ресурсів, що свідчить про високий рівень фінансової автономії підприємства та незалежність від зовнішніх джерел фінансування. Проте в 2018 році діяльність підприємства фінансувалася за рахунок позикових коштів, в переважній більшості за рахунок короткострокові позикові ресурси, що негативно впливає на рівень фінансової стійкості товариства.

В таблиці 2.6 наведено аналіз динаміки основних статей капіталу ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» в 2018-2020 роках.

Таблиця 2.6 – Аналіз динаміки капіталу ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» у 2018-2020 роках

Показник	2018 рік, тис. грн	2019 рік, тис. грн	2020 рік, тис. грн	Абсолютне відхилення (+,-) тис. грн		Відносне відхилення (приріст / зменшення), %.	
				2019/ 2018 рр.	2020/ 2019 рр.	2019/ 2018 рр.	2020/ 2019 рр.
Зареєстрований (пайовий) капітал	652,5	652,5	652,5	0	0	0,00	0,00
Резервний капітал	97,9	97,9	97,9	0	0	0,00	0,00
Нерозподілений прибуток	1270,4	1809,6	2180	539,2	370,4	42,44	20,47
Усього власного капіталу	2020,8	2560,0	2930,4	539,2	370,4	26,68	14,47
Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	64,8	70,0	23,0	5,2	-47	8,02	-67,14
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	3387,5	1929,5	1090	-1458	-839,5	-43,04	-43,51
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	337,5	305,8	130,1	-31,7	-175,7	-9,39	-57,46
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	6,7	0,4	0	-6,3	-0,4	-94,03	-100,00
Інші поточні зобов'язання	204,2	251,8	850,2	47,6	598,4	23,31	237,65
Усього поточних зобов'язань	3935,9	2487,5	2070,3	-1448,4	-417,2	-36,80	-16,77
Баланс	6021,5	5117,5	5023,7	-904	-93,8	-15,01	-1,83

Джерело: пораховано за звітністю ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» м. Київ (додатки А-В).

Протягом аналізованого періоду, а саме 2018-2020 років, зареєстрований (пайовий) капітал ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» не змінювався та складав 625,5 тис.

грн. Резервний капітал товариства в зазначеному періоді, також не змінювався та склав 97,9 тис. грн.

В 2018 році нерозподілений прибуток товариства склав 1270,4 тис. грн. В 2019 році його обсяг збільшився на 42,44 % або на 539,2 тис. грн та склав 1270,4 тис. грн. В 2020 році, в порівнянні з 2019 роком, обсяг нерозподіленого прибутку ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» збільшився на 20,47 % або на 370,4 тис. грн та склав 2180,0 тис. грн. Як свідчать результати аналізу, загальний обсяг власного капіталу підприємства в 2018 році склав 2020,8 тис. грн. В 2019 році, в порівнянні з 2018 роком, обсяг власного капіталу товариства збільшився на 26,68 % або на 539,2 тис. грн та склав 2560,0 тис. грн. В 2020 році, в порівнянні з 2019 роком, обсяг власного капіталу збільшився на 14,47 % або на 370,4 тис. грн та склав 2930,4 тис. грн. Динаміка власного капіталу ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» у 2018-2020 роках наведена на рисунку 2.11.

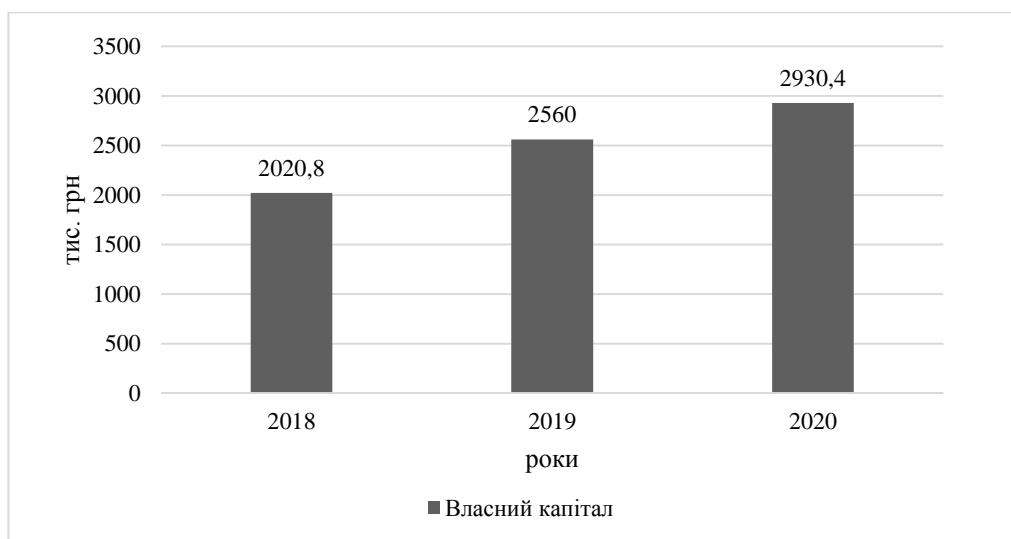

Рисунок 2.11 – Динаміка власного капіталу ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» у 2018-2020 роках

Джерело: побудовано на основі даних таблиці 2.5

Товариство протягом 2018-2020 років здійснювало фінансування діяльності не лише за рахунок власних коштів, але й за рахунок довгострокових зобов'язання, цільового фінансування та забезпечення. Динаміку фінансування

діяльності товариства за рахунок довгострокових позикових коштів, наведено на рисунку 2.12.

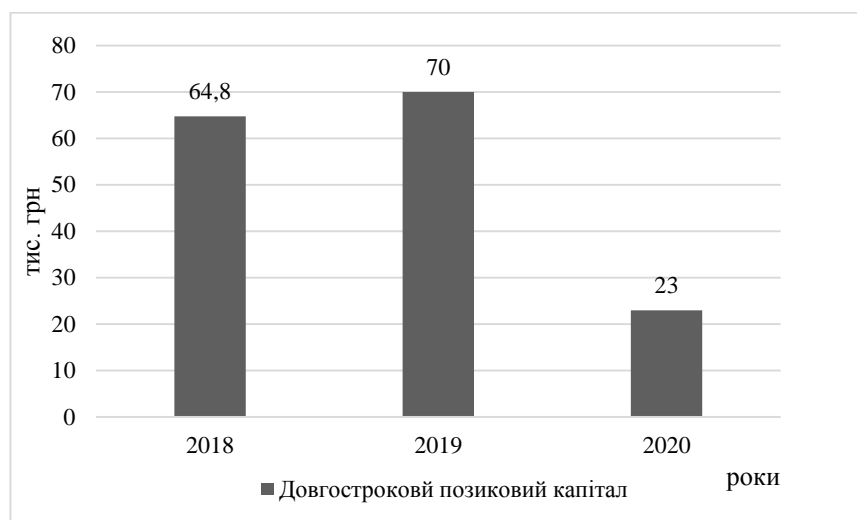

Рисунок 2.12 – Динаміка довгострокового позикового капіталу ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» у 2018-2020 роках

Джерело: побудовано на основі даних таблиці 2.5

В 2018 році довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення товариства склали 64,8 тис. грн. Протягом 2019 року, вартість довгострокового капіталу товариства збільшилася на 5,2 тис. грн або 8,02 % та склала 70 тис. грн. В 2020 році, в порівнянні з 2019 роком, обсяг довгострокових зобов'язань товариства зменшився на 47 тис. грн або 67,14 % та склав 23 тис. грн.

Протягом 2018-2020 років поточна кредиторська заборгованість товариства, в переважній більшості, складалася з кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги. Вартість якої, в 2018 році склала 3387,5 тис. грн. Протягом 2019 року, вартість поточної заборгованості товариства за товари, роботи, послуги зменшилася, в порівнянні з 2018 роком, на 1458 тис. грн або 43,04 % та склала 1929,5 тис. грн. В 2020 році обсяг фінансування діяльності товариства за рахунок заборгованості за товари, роботи, послуги склав 1090 тис. грн та зменшився на 839,5 тис. грн або 43,51 %. Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом в 2018 році склала 337,5 тис. грн. В

2019 році абсолютне значення кредиторської заборгованості за розрахунками з бюджетом зменшилася на 9,39 % або 31,7 тис. грн та склала 305,8 тис. грн. В 2020 році даний показник зменшився, в порівнянні з 2019 роком на 57,46 % або 175,7 тис. грн та склав 130,1 тис. грн.

Інші поточні зобов'язання ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» в 2018 році склали 204,2 тис. грн. В 2019 році їх сума збільшилася, в порівнянні з аналогічним періодом 2018 року, на 23,31 % або 47,6 тис. грн та склала 251,8 тис. грн. В 2020 році інші зобов'язання товариства збільшилися, в порівнянні з 2019 роком на 237,65 % або 598,4 тис. грн та склали 850,2 тис. грн.

Загальний обсяг короткострокового позикового капіталу в 2018 році склав 3935,9 тис. грн. В 2019 році їх обсяг зменшився, в порівнянні з 2018 роком, на 1448,4 тис. грн або 36,8 %. У 2020 році обсяг короткострокового позикового капіталу склав 2070,3 тис. грн, що на 16,77 % або 417,2 тис. грн більше, ніж у 2019 році (рисунок 2.13).

Рисунок 2.13 – Динаміка короткострокового позикового капіталу ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» у 2018-2020 роках

Джерело: побудовано на основі даних таблиці 2.5

Наступним етапом аналізу фінансово-господарської діяльності товариства є аналіз його фінансових результатів діяльності. В таблиця 2.7 наведено склад та динаміку фінансових результатів діяльності ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» протягом 2018-2020 років.

Таблиця 2.7 – Фінансові результати діяльності ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» у 2018-2020 роках

Показник	2018 р., тис. грн	2019 р., тис. грн	2020 р., тис. грн	Абсолютне відхилення (+,-) тис. грн		Відносне відхилення (приріст/зменшення), %	
				2019/ 2018 рр.	2020/ 2019 рр.	2019/ 2018 рр.	2020/ 2019 рр.
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	29051,9	17761,4	18694,6	-11290,5	933,2	-38,86	5,25
Інші операційні доходи	0	0	18,7	0	18,7	0,00	100,00
Інші доходи	0,6	0,6	0,3	0	-0,3	0,00	-50,00
Разом доходи	29052,5	17762,0	18713,6	-11290,5	951,6	-38,86	5,36
Собівартість реалізованої продукції	7950,4	6162,5	7936,1	-1787,9	1773,6	-22,49	28,78
Інші операційні витрати	20000,1	10919,7	10325,8	-9080,4	-593,9	-45,40	-5,44
Інші витрати	16,3	16,3	0	0	-16,3	0,00	-100,00
Разом витрати	27966,8	17098,5	18261,9	-10868,3	1163,4	-38,86	6,80
Фінансовий результат до оподаткування	1085,7	663,5	451,7	-422,2	-211,8	-38,89	-31,92
Податок на прибуток	195,4	124,3	81,3	-71,1	-43	-36,39	-34,59
Чистий прибуток	890,3	539,2	370,4	-351,1	-168,8	-39,44	-31,31

Джерело: пораховано за звітністю ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» м. Київ (додатки А-В).

На основі проведеного аналізу фінансових результатів діяльності товариства, варто зауважити, що на підприємстві протягом аналізованого періоду, а саме 2018-2020 років, спостерігалось як зростання, так і зниження чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). В 2018 році чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» склав 29051,9 тис. грн. В 2019 році обсяг чистого доходу від реалізації продукції товариства зменшився на 11290,5 тис. грн або 38,86 % та склав 17761,4 тис. грн. В 2020 році, в порівнянні з аналогічним періодом 2019

року, чистий дохід від реалізації продукції збільшився на 5,25 % або 933,2 тис. грн і склав 18694,6 тис. грн. В 2020 році товариство отримало інший операційний дохід в сумі 18,7 тис. грн. Інший дохід товариства в 2018-2019 роках склав 0,6 тис. грн. В 2020 році його обсяг зменшився на 0,3 тис. грн або 50 % та склав 0,3 тис. грн.

В 2018 році обсяг собівартості реалізованої продукції ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» склала 7950,4 тис. грн. В 2019 році, в порівнянні з 2018 роком, собівартість реалізованої продукції зменшилася на 22,49 % або 1787,9 тис. грн та склала 6162,5 тис. грн. В 2020 році, собівартість реалізованої продукції товариства збільшилася, в порівнянні з 2019 роком на 28,78 % або 1773,6 тис. грн та склала 7936,1 тис. грн.

В 2018 році обсяг інших операційних витрат товариства склав 20000,1 тис. грн. У 2019 році обсяг інших операційних витрати ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА», в порівнянні з 2018 роком, зменшилася на 45,4 % або 9080,4 тис. грн та склали 10919,7 тис. грн. У 2020 році обсяг інших операційних витрат склав 10325,8 тис. грн, що на 5,44 % або 593,9 тис. грн менше, ніж у 2019 році. Протягом 2018-2019 років товариство мало інші витрати, сума яких склала 16,3 тис. грн.

Фінансові результати до оподаткування ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» протягом 2018-2020 років зменшується. В 2018 році товариство отримало позитивний фінансовий результат в сумі 1085,7 тис. грн. Протягом 2019 року, фінансовий результат до оподаткування зменшився, в порівнянні з 2019 роком, на 422,2 тис. грн або 38,89 тис. грн та склав 663,5 тис. грн. В 2020 році фінансові доходи товариства склали 451,7 тис. грн, та зменшилися, в порівнянні з аналогічним періодом 2019 року, на 211,8 тис. грн або 31,92 %.

За результатами фінансово-господарської діяльності 2018 року ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» отримало прибуток у сумі 890,3 тис. грн. В 2019 році товариство отримало чистий прибуток у розмірі 539,2 тис. грн, що на 39,44 % або 351,1 тис. грн менше, ніж у 2018 році. У 2020 році підприємство отримало прибуток у розмірі 370,4 тис. грн, який зменшився, в порівнянні з аналогічним періодом 2019 року, на 168,8 тис. грн або 31,31 %. (рисунок 2.14).

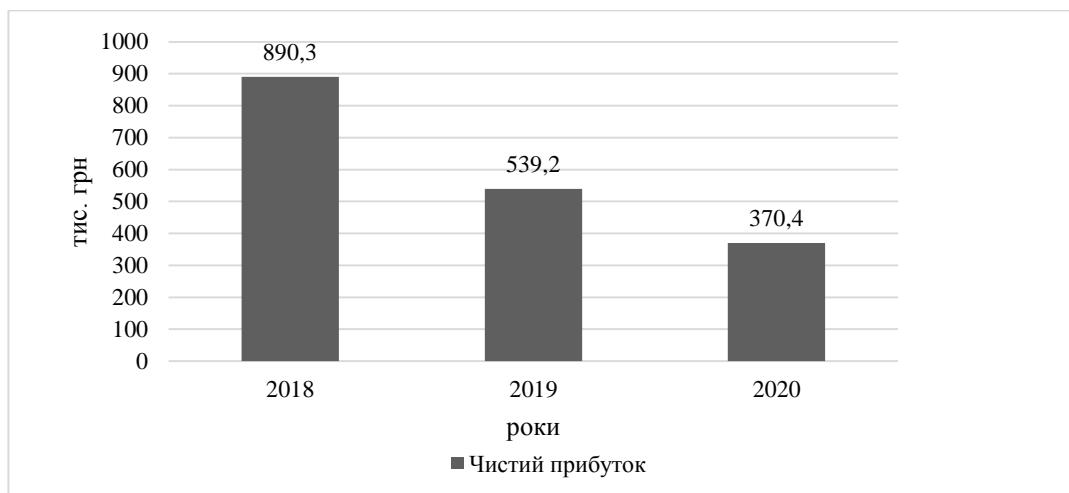

Рисунок 2.14 – Динаміка чистого прибутку ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» у 2018-2020 роках

Джерело: побудовано на основі даних таблиці 2.7

За результатами проведеного аналізу, можна зробити висновки, що діяльність підприємства протягом 2018-2020 років була прибутковою. Найбільш прибутковим був 2018 рік, де загальна сума прибутку склала 890,3 тис. грн. Найменш прибутковим роком в діяльності ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» був 2020 рік, де обсяг прибутку склав 370,4 тис. грн. За 2020 рік діяльність підприємства суттєво погіршилася. На погіршення фінансової діяльності підприємства в 2020 вплинула криза, яка пов'язана з COVID-19.

Таким чином, відмітимо, що діяльність ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА», протягом аналізованого періоду, погіршується. Зокрема в 2018 році фінансування діяльності підприємства здійснювалося за рахунок короткострокового позикового капіталу. Що характеризує негативну тенденцію з позиції фінансової стабільності та незалежності ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА», м. Київ.

3 Напрями удосконалення здійснення фінансової діагностики на прикладі ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА», м. Київ

Діагностики фінансового стану підприємства базується на універсальних методах аналізу та оцінки різних груп активів та пасивів підприємств. В узагальненому вигляді процес фінансової діагностики товариства здійснюється через оцінювання його діяльності за напрямками використання ресурсів, зокрема: капіталу, позикових ресурсів, оборотних коштів.

Перевагами аналізу на основі відносних показників (коефіцієнтів) є: доступність до фінансової звітності підприємства; простота розрахунків коефіцієнтів; застосування єдиних нормативів, для розрахунку коефіцієнтів; результати фінансової діагностики можуть бути використані для всебічного аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства.

Відтак, зазначимо, що вибір та обґрунтування основних коефіцієнтів за напрями діагностики фінансової діяльності підприємств загалом та ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА», зокрема розглянуто в першому розділі дипломної роботи.

Для покращення фінансової діагностики діяльності товариства, є необхідним створення системи фінансової діагностики ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» на основі здійснення експрес-оцінки фінансового стану товариства. Підґрунтям для здійснення експрес-оцінки фінансового стану товариства є розрахунок інтегрального показника на основі оцінки фінансових коефіцієнтів. Експрес-діагностика фінансового стану підприємства забезпечує достатньо об'єктивне бачення фінансового розвитку підприємстві та напрямів покращення його діяльності.

Інтегральний показник оцінки фінансового стану підприємства розраховується за формулою [19]:

$$IP = \sum_{i=1}^n I_j \cdot x_j , \quad (3.1)$$

де x_j – вагові коефіцієнти складових фінансового стану підприємства.
де I_j – інтегральна оцінка j -тої складової фінансового стану підприємства;

Інтегральний показник фінансового стану підприємства розраховується за складовими: рентабельності діяльності підприємства; ділової активності; ліквідності; фінансової стійкості.

Кожній складовій оцінки фінансового стану підприємства відповідає набір коефіцієнтів, зокрема: ліквідності (коефіцієнт покриття (поточної ліквідності), коефіцієнт термінової (швидкої) ліквідності, коефіцієнт абсолютної ліквідності); ділової активності (коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами, коефіцієнт забезпеченості запасів і витрат власними оборотними коштами, коефіцієнт оборотності активів, коефіцієнт оборотність кредиторської та дебіторської заборгованості); рентабельності (коефіцієнт рентабельності власного капіталу, коефіцієнт рентабельності активів, коефіцієнт рентабельності продажу, коефіцієнт рентабельності реалізованої продукції), фінансової стійкості (коефіцієнт фінансової автономії, коефіцієнт маневреності власного капіталу, коефіцієнт концентрації позикового капіталу, коефіцієнт співвідношення позикових та власних коштів).

Вказані коефіцієнти є загальновідомими та широко описані в науковій літературі, зокрема [17, 26, 51], тому детально зупинятися на їх характеристиках ми не будемо.

Інформація для здійснення фінансової діагностики ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» міститься у відповідних формах фінансової звітності за 2018-2020 роки: форма 1 «Баланс» (Звіт про фінансовий стан) та форма 2 «Звіт про фінансові результати» (додатки А, Б, В).

Зважаючи на те, що ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» це мале підприємство. Існує обмеженість інформації фінансової звітності, у вигляді форми 1 «Баланс» (Звіт про фінансовий стан) та форми 2 «Звіт про фінансові результати» (додатки А, Б, В). Тому, проведемо діагностику лише тих показників, для оцінки яких, є данні в зазначених формах звітності.

В таблиці 3.1 наведено динаміку показників ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» в 2018-2020 роках, за відповідними напрямками.

Таблиця 3.1 – Динаміка показників рентабельності, ліквідності, фінансової стійкості та ділової активності ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» в 2018-2020 роках

Показники	Рекомендоване значення	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Відхилення (+, -)	
					2019/2018	2020/2019
Показники рентабельності						
Рентабельність власного капіталу	> 0 – збільшення	0,44	0,21	0,13	-0,23	-0,08
Рентабельність активів	> 0 – збільшення	0,15	0,09	0,07	-0,06	-0,02
Рентабельність продажу	> 0 – збільшення	0,03	0,03	0,02	0	-0,01
Показники ліквідності						
Коефіцієнт покриття (поточної ліквідності)	1,5-2,5	1,35	1,79	2,2	0,44	0,41
Коефіцієнт термінової (швидкої) ліквідності	0,6-0,8	1,35	1,79	2,2	0,44	0,41
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2-0,35	0,06	0,08	0,35	0,02	0,27
Показники фінансової стійкості						
Коефіцієнт фінансової автономії	> 0,5	0,33	0,5	0,58	0,17	0,08
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	> 0,2	0,68	0,76	0,84	0,08	0,08
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,4-0,6	0,66	0,49	0,42	-0,17	-0,07
Коефіцієнт співвідношення позикових та власних коштів	< 1	1,9	0,99	0,71	-0,91	-0,28
Показники ділової активності						
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	> 0,1	0,54	0,43	0,24	-0,11	-0,19
Коефіцієнт забезпеченості запасів і витрат власними оборотними коштами	> 0,1	0,55	0,44	0,26	-0,11	-0,18
Коефіцієнт оборотності активів	> 1,0	5,16	3,68	3,18	-1,48	-0,5
Коефіцієнт оборотність кредиторської заборгованості	> 1,0	6,46	3,85	4,75	-2,61	0,9
Коефіцієнт оборотність дебіторської заборгованості	> 1,0	7,27	5,53	4,14	-1,74	-1,39

Джерело: пораховано за звітністю ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» м. Київ (додатки А-В).

Діяльність ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» в 2018-2020 роках була прибутковою, про це свідчить показник чистого прибутку, а також значення показників рентабельності підприємства яка перевищує нульове значення. Рентабельність власного капіталу товариства в 2018 році становила 0,44. В 2019 році значення даного показника зменшилося на 0,23 і склало 0,21. В 2020 році рентабельність власного капіталу ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» зменшилася на 0,08 і становила 0,13. Рентабельність власного капіталу товариства свідчить про ефективне використання коштів, вкладених у підприємство, позаяк на одиницю капіталу ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» отримувало прибуток, а не збиток. Рентабельність активів товариства в 2018 році склала 0,15. Рентабельність активів підприємства в 2019 році, в порівнянні з 2018 роком, зменшилася на 0,06 та склала 0,09. В 2020 році даний показник зменшився, в порівнянні з 2019 роком на 0,02 і становив 0,07. Рентабельність продажу ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» в 2018-2019 роках була на рівні 0,03, тоді як в 2020 році значення показника зменшилося на 0,01 та склало 0,02. Протягом 2018-2020 років показники рентабельності (ефективності діяльності) підприємства знижуються, що пов'язано зі зниженням отриманого чистого прибутку в цьому періоді. На рисунку 3.1 відображено динаміку показників рентабельності ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» в 2018-2020 роках.

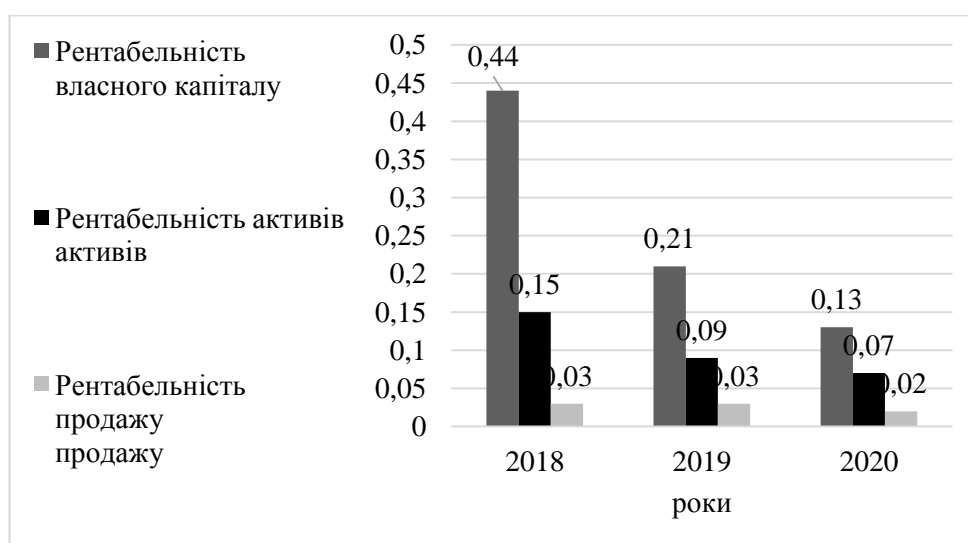

Рисунок 3.1 – Динаміка показників прибутковості (рентабельності) ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» за 2018-2020 роки

Значення показників ліквідності ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» за період 2018-2020 років зростають. Коефіцієнт покриття (поточної ліквідності) в 2018 році становив 1,35, що нижче від рекомендованого нормативного значення. Протягом 2019 року значення показника зросло на 0,44 та становило 1,79, що перевищує встановлене нормативне значення. В 2020 році коефіцієнт покриття (поточної ліквідності) збільшився, в порівнянні з 2019 роком на 0,41 та склав 2,2. Протягом 2019-2020 років коефіцієнти поточної ліквідності був в межах нормативного значення, що свідчить про достатність оборотних активів товариства для покриття поточних зобов'язань (рисунок 3.2).

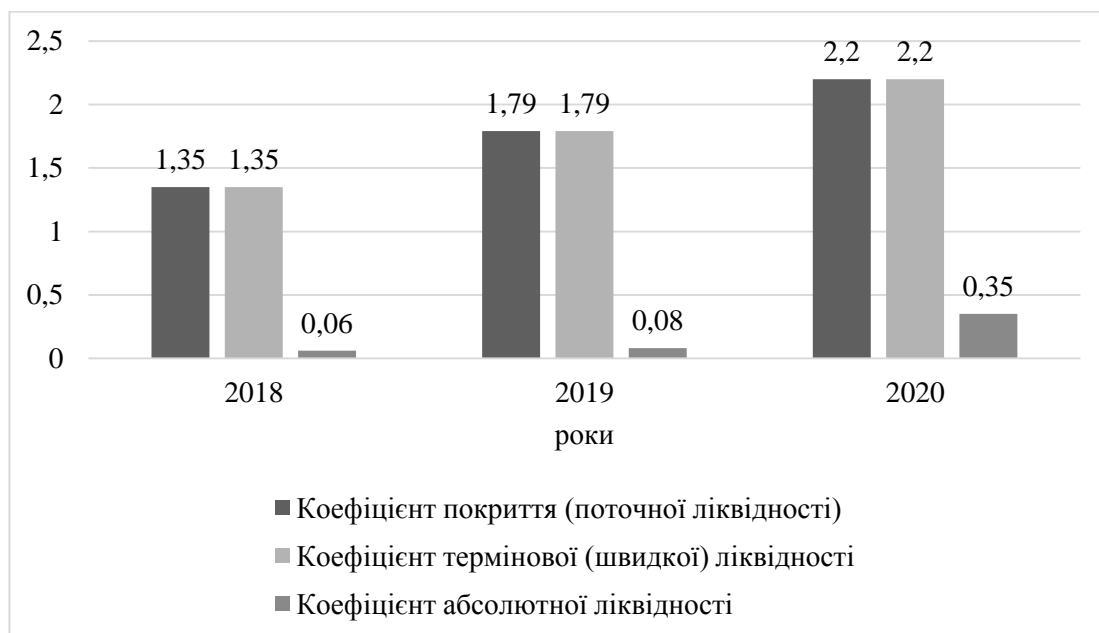

Рисунок 3.2 – Динаміка показників ліквідності ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» за 2018-2020 роки

Джерело: побудовано на основі даних таблиці 3.1.

Коефіцієнт термінової (швидкої) ліквідності товариства в 2018-2020 роках відповідає значенню коефіцієнта терміново (швидкої) ліквідності, так як в підприємства відсутні запаси.

В 2018 році коефіцієнт абсолютної ліквідності становив 0,06. В 2018 році його значення збільшилося на 0,2 та становило 0,08. Тоді як в 2020 році в

порівнянні з 2019 роком, коефіцієнт абсолютної ліквідності товариства збільшився на 0,27 і становив 0,35. Значення коефіцієнтів абсолютної ліквідності, протягом аналізованого періоду, перевищувало нормативне значення. Що свідчать про те, що ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» має здатність до погашення поточних зобов'язань, а також є потенційна можливість розрахуватися з довгостроковим зобов'язаннями. Отже, можна стверджувати про те, що в цілому підприємство ліквідне й в разі необхідності здатне розрахуватися за своїми зобов'язаннями.

Наступними показниками фінансової діагностики ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» є показники фінансової стійкості. Переважна більшість показників фінансової стійкості підприємства протягом 2018-2020 років, перебувають поза межами рекомендованих значень, що свідчить про негативну тенденцію та фінансову залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування.

Коефіцієнт автономії (фінансової незалежності) товариства в 2018 році мав значення 0,33, що нижче за рекомендоване значення. В 2019 році, в порівнянні з 2018 роком, даний показник збільшився на 0,17 і становив 0,50. В 2020 році коефіцієнт автономії збільшився на 0,08 і становив 0,58. Коефіцієнт автономії або фінансової незалежності показує, що ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» фінансує свою діяльність в 2018 році, за рахунок позикових коштів. Тобто в 2018 році власними коштами підприємства було покрито лише 33 % активів підприємства, в 2019 році – 50 %, а в 2020 році – 58 %. Тобто, частка власного капіталу у валюті балансу товариства зростає, а підприємство нарощує власну ресурсну базу. Чим вище значення цього показника, тим вищим є рівень фінансової стійкості ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» і тим воно є більш незалежним від зовнішніх джерел фінансування.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу в 2018 році був в межах встановленого нормативного значення та склав 0,68. В 2019 році в порівнянні з 2018 роком, коефіцієнт маневреності власного капіталу збільшився на 0,08 і становив 0,76. В 2020 році даний коефіцієнт збільшився на 0,08 і склав 0,84. Що свідчить про те, що на одну грошову одиницю власного капіталу ТОВ

«ФАЙНЕНС.ЮА» припадає від 0,68 до 0,84 грн власного оборотного капіталу (рисунок 3.3).

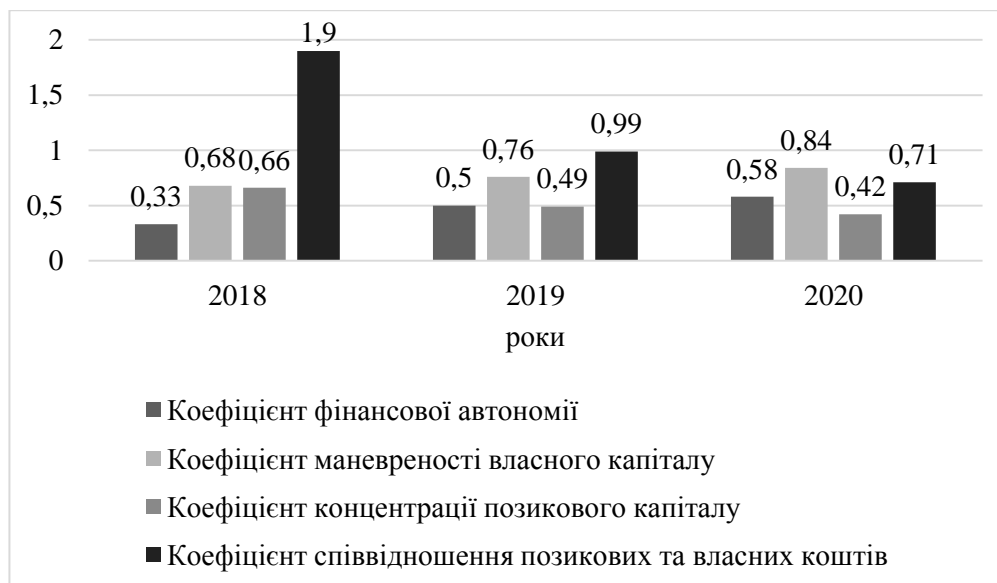

Рисунок 3.3 – Динаміка показників фінансової стійкості ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» за 2018-2020 роки

Джерело: побудовано на основі даних таблиці 3.1.

Коефіцієнт концентрації позикового капіталу товариства в 2018 році склав 0,66. В 2019 році його значення знизилося на 0,17 та склало 0,49. Проте в 2020 році, в порівнянні з 2019 роком, коефіцієнт концентрації позикового капіталу знизився на 0,07 та склав 0,42. Тобто, за рахунок поточних зобов'язань товариства сформовано від 0,42 грн до 0,66 грн активів ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА», в 2018-2020 роках. В 2018 році коефіцієнт співвідношення позикових та власних коштів перевищував нормативне значення на 0,9 та становив 1,9. Це означає що позикові кошти значно перевищували власний капітал підприємства. В 2019 році значення показника знижується, а саме на 0,91 та становить 0,99. Протягом 2020 року показник співвідношення позикових та власних коштів зменшився на 0,28 та склав 0,71. Тобто, товариство фінансує власну діяльність за рахунок власних коштів.

Показники ділової активності ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» в 2018-2020 роках перебувають в межах нормативних значень. Аналіз коефіцієнта забезпеченості

ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» власними оборотними коштами, свідчить про те, що товариство здатне фінансувати свої оборотні активи за рахунок власних фінансових ресурсів. В 2018 році значення коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами склало 0,54. В 2018 році, його значення зменшилося на 0,11 та становило 0,43. В 2020 році даний показник знизився, в порівнянні з 2019 роком, до 0,24, при його нормативному значенні – більше 0,1. Коефіцієнт забезпеченості запасів і витрат власними оборотними коштами в досліджуваному періоду коливався в межах 0,26-0,55, при нормативному значенні показника – більше 0,1. Коефіцієнт оборотності активів ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» в 2018 році становив 5,16. В 2019 році даний показник зменшився, в порівнянні з 2018 роком, та був на рівні 3,68. В 2020 році коефіцієнт оборотності активів склав 3,18. Коефіцієнт оборотність кредиторської та дебіторської заборгованості товариства в 2018-2020 роках перебуває в межах рекомендованого значення, що відображено на рисунку 3.4.

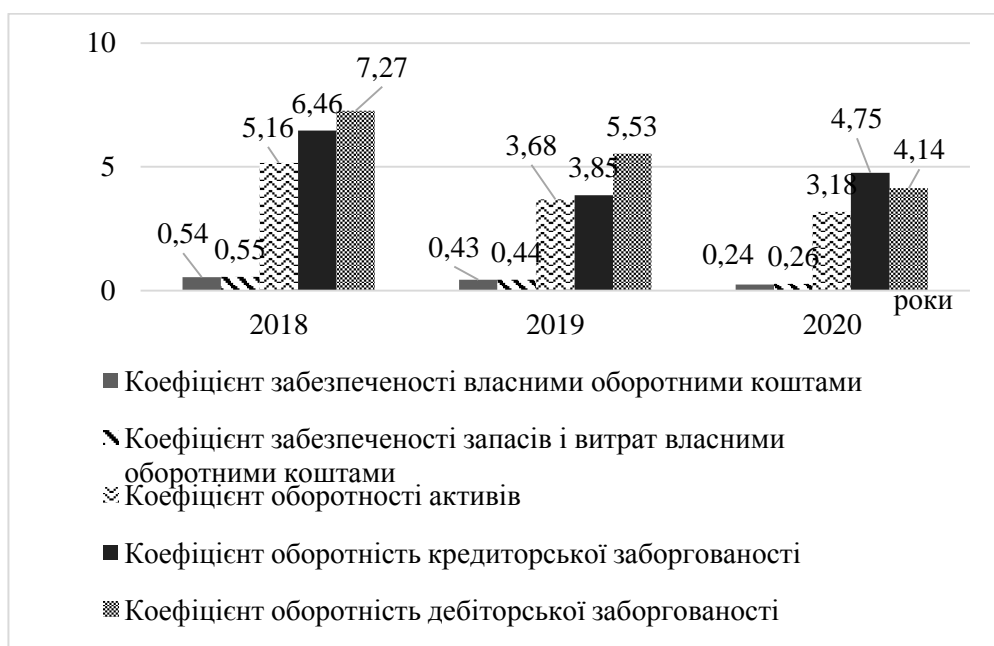

Рисунок 3.4 – Динаміка показників ділової активності ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» за 2018-2020 роки

Джерело: побудовано на основі даних таблиці 3.1.

На основі узагальнення результатів проведеної діагностики фінансового стану підприємства, доцільно відзначити, позитивну динаміку коефіцієнтів ділової активності, рентабельності та ліквідності. Проте керівництву ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА», необхідну звернути увагу на автономію підприємства, тобто наростити власний капітал, задля мінімізації залежності товариства від зовнішніх джерел фінансування діяльності.

Впродовж 2018-2020 років ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» не виходило із зони чистої прибутковості завдяки запасу ліквідності та фінансової міцності. Отже, створений запас фінансової міцності поглинає зовнішні удари, запобігаючи виснаженню фінансового потенціалу підприємства. Це свідчить про незмінність сталого розвитку діяльності товариства впродовж аналізованого періоду, результативність якого характеризується стабільним зростанням вартості його бізнесу.

Наступним етапом розрахунку інтегрального показника фінансового стану товариства є встановлення вагомості розрахованих показників. Для встановлення вагомості показників в межах виокремлених груп, було здійснено процедуру експертної оцінки керівництва ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА». Проведене опитування дало змогу обрати інформативні, для здійснення фінансової діагностики підприємства, показники оцінки фінансового стану підприємства і визначити їх вагові частки за виокремленими складовими. Результати експертного опитування представлені у таблиці 3.2.

Величину узагальненого показника оцінки групи показників у складі оцінок складових фінансового стану підприємства необхідно розрахувати за формулою [19]:

$$I_j = \sum_{i=1}^n b_{ij} \cdot a_{ij} , \quad (3.2)$$

де I_j – інтегральна оцінка j -тої складової фінансового стану підприємства;
 b_{ij} – i -тий показник j -тої складової;

a_{ij} – ваговий коефіцієнт i -того показника в оцінці j -тої складової;

n – кількість показників j -тої складової.

Таблиця 3.2 – Вагові частки показників за складовими оцінки фінансового стану ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА»

Складові оцінки фінансового стану підприємства (I_j)	Вихідні показники за складовими	Вагові частки узагальненого показника (a_{ij})
Показники рентабельності підприємства	Рентабельність власного капіталу	0,5
	Рентабельність активів	0,3
	Рентабельність продажу	0,2
Показники ділової активності	Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	0,3
	Коефіцієнт забезпеченості запасів і витрат власними оборотними коштами	0,2
	Коефіцієнт оборотності активів	0,2
	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	0,3
	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	0,1
Показники ліквідності та платоспроможності	Коефіцієнт покриття (поточної ліквідності)	0,4
	Коефіцієнт термінової (швидкої) ліквідності	0,3
	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,3
Показники фінансової стійкості	Коефіцієнт фінансової автономії	0,4
	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,1
	Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,2
	Коефіцієнт співвідношення позикових та власних коштів	0,3

Далі необхідно здійснити конкретизацію вагових коефіцієнтів складових оцінки фінансового стану товариства, які показують відносну важливість відповідної складової фінансового стану в загальній сукупності складових. Вони визначаються шляхом ранжування складових фінансового стану підприємства із присвоєнням їм вагових значень у частках одиниці. Для визначення вагових коефіцієнтів було застосовано метод експертних оцінок [25]. Експертне оцінювання вагових коефіцієнтів фінансового стану товариства здійснювалося на основі опитування керівництва та провідних спеціалістів ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА». Дані щодо результатів вагових коефіцієнтів наведено в таблиці 3.3.

Запропонована експрес-діагностика фінансового стану ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» може використовуватися товариством для здійснення

внутрішньої оцінки його фінансово-господарської діяльності з метою виявлення сильних і слабких позицій підприємства.

Таблиця 3.3 – Вагові частки складових фінансового стану ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА»

Складові оцінки фінансового стану підприємства (I _j)	Вагові частки узагальненого показника (x _{ij})
Показники рентабельності підприємства	0,3
Показники ділової активності	0,2
Показники ліквідності	0,2
Показники фінансової стійкості	0,3

Інтегральний показник дає можливість оцінювати фінансовий стан товариства як в динаміці, так і на певний момент часу та отримати об'єктивну картину ефективності використання наявної фінансових ресурсів підприємства [25].

На рисунку 3.5 відображено інтегрального показника оцінки фінансового стану діяльності ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» в 2018-2020 роках.

Рисунок 3.5 – Інтегральний показник фінансового стану ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» в 2018-2020 роках

На основі проведених розрахунків можна зробити висновки, що найкращий рівень інтегрального показника фінансового стану ТОВ

«ФАЙНЕНС.ЮА» простежується в 2020 році, його значення склало 0,638. Дещо нижчий рівень фінансового стану товариства в 2019 році – 0,524, та в 2018 році – 0,381.

Таким чином, інтегральний показник фінансового стану підприємства є ключовим інструментом впливу в прийнятті управлінських рішень та вибору ефективних засобів фінансування діяльності. Отже, здійснення експрес-діагностики фінансового стану діяльності товариства дасть змогу ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» забезпечити прийняття ефективних управлінських рішень, спрямованих на виявлення впливу негативних чинників діяльності підприємства.

Висновки

В першому розділі дипломної роботи, встановлено, що в сучасній фінансовій літературі існують розбіжність щодо трактування поняття «фінансова діагностика» підприємства. На основі аналізу існуючих визначень, автором, виокремлено підходи до трактування поняття «фінансова діагностика» підприємства.

На основі виокремлених підходів до трактування поняття «фінансова діагностика», в дипломній роботі, узагальнено та доповнено ключові ознаки щодо визначення даного поняття, а саме: як аналіз, як процес, як оцінка, як система, як фінансова експертиза, як кількісне вимірювання. Виокремлені ознаки допомагають встановити відмінності між різними трактуваннями поняття та визначити формат розгляду даної категорії.

Обґрунтовано, що важливість фінансової діагностики підприємства визначаються сукупністю функцій, які вона виконує. На основі проведених досліджень, автором узагальнено класифікацію основних функцій фінансової діагностики підприємства: інформаційна, аналітична, діагностична, пізнавальна, управлінська, оціночна, стимулююча, реагуючо-санкційна.

Теоретико-методичний інструментарій здійснення фінансової діагностики суб'єктів господарювання ґрунтується на застосуванні класичних статистичних методів. Визначено що, інструменти здійснення фінансової діагностики підприємства, залежать від виду та мети здійснення оцінки фінансового стану підприємства. Найбільш простим способом здійснення фінансової діагностики є діагностика підприємства за допомогою аналізу фінансової звітності. Основними формами фінансової звітності підприємств, які виступають джерелом інформації для фінансової діагностики підприємства є: баланс підприємства; звіт про фінансові результати; звіт про рух грошових коштів; звіт про власний капітал; примітки до фінансової звітності.

Обґрунтовано, що не менш важливим способом фінансової діагностики підприємства є оцінка фінансових коефіцієнтів, яка здійснюється за окремими напрямками. Проведення коефіцієнтного аналізу, дозволить ідентифікувати певні негативні тенденції, які впливають на діяльність суб'єкта господарювання у розрізі основних напрямів оцінки: ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності, рентабельності.

На основі проведених досліджень основних способів та методів діагностики фінансового стану підприємства, автором запропоновано розглядати фінансову діагностику підприємства, як процес оцінки фінансового стану підприємства з використанням інформаційного забезпечення (фінансової звітності), на основі якої формуються управлінські рішення для здійснення підприємством стабільного розвитку, покращення конкурентних позицій на ринку, досягнення високих темпів економічного зростання фінансового стану підприємства.

В другому розділі дипломної роботи здійснено аналіз сучасного стану розвитку вітчизняних підприємств малого бізнесу. За обсягами реалізованої продукції суб'єкти малого бізнесу займають вагомую частку від загальних показників суб'єктів господарювання відповідного виду. На основі аналізу балансових показників діяльності малих підприємств України в 2016-2020 роках, виявлено негативні тенденції в частині формування позикових фінансових ресурсів малого бізнесу, а також зниження їх темпів розвитку.

Фінансові результати діяльності суб'єктів господарювання малого підприємництва характеризуються негативною тенденцією їх зменшення. Найгірший показник прибутковості підприємства малого бізнесу отримали за результатами діяльності 2020 року, що пов'язано з карантинними обмеженнями, які були запроваджені на державному рівні. Так частка підприємств, які отримали прибутки склала 70,7 %, а частка малих підприємств які працювали збитково склала 29,3 %.

Дослідження дипломної роботи проводилось за результатами діяльності ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА». ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» – це незалежний фінансовий

портал, який є постачальником оперативної інформації учасникам українських фінансових ринків.

Для здійснення оцінки фінансово-господарської діяльності товариства ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» та виявлення слабких місць здійснено аналіз фінансової звітності товариства за 2018-2020 роки. У загальній структурі активів ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» на кінець 2020 року переважали оборотні активи, частка яких склала 90,7 %. Питома вага необоротних активів товариства, в загальній структурі активів ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» в 2020 році була на рівні 9,3 %. На основі проведеного аналізу структури активів ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» в 2018-2020 роках, доцільно відзначити, що активи товариства складаються більш як на 80 % з мобільного майна, яке є найбільш ліквідним.

На основі проведеного аналізу структури джерел фінансування діяльності товариства, виявлено, що ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» протягом 2019-2020 року фінансує власну діяльність за рахунок власних фінансових ресурсів, що свідчить про високий рівень фінансової автономії підприємства та незалежність від зовнішніх джерел фінансування. Проте в 2018 році діяльність підприємства фінансувалася за рахунок позикових коштів, в переважній більшості за рахунок короткострокові позикові ресурси, що негативно впливає на рівень фінансової стійкості товариства.

На основі проведеного аналізу фінансових результатів діяльності товариства, варто зауважити, що на підприємстві протягом аналізованого періоду, спостерігалось зменшення доходів підприємства на кінець 2020 року. Найбільш прибутковим був 2018 рік, де загальна сума прибутку склала 890,3 тис. грн. Найменш прибутковим роком в діяльності ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» був 2020 рік, де обсяг прибутку склав 370,4 тис. грн. За 2020 рік діяльність підприємства суттєво погіршилася. На погіршення фінансової діяльності підприємства в 2020 вплинула криза, яка пов'язана з COVID-19.

Для покращення фінансової діагностики діяльності товариства, є необхідним створення системи фінансової діагностики ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» на основі здійснення експрес-оцінки фінансового стану товариства. Підґрунтям

для здійснення експрес-оцінки фінансового стану товариства є розрахунок інтегрального показника на основі оцінки фінансових коефіцієнтів: ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності та рентабельності. Запропонована експрес-діагностика фінансового стану ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» може використовуватися товариством для здійснення внутрішньої оцінки його фінансово-господарської діяльності з метою виявлення сильних і слабких позицій підприємства.

Протягом 2018-2020 років показники рентабельності (ефективності діяльності) підприємства знижуються, що пов'язано зі зниженням отриманого чистого прибутку в цьому періоді. На основі оцінки показників ліквідності товариства, доцільно відзначити їх позитивну динаміку до зростання. Можна стверджувати про те, що в цілому підприємство ліквідне й в разі необхідності здатне розрахуватися за своїми зобов'язаннями. Переважна більшість показників фінансової стійкості підприємства протягом 2018-2020 років, перебувають поза межами рекомендованих значень, що свідчить про негативну тенденцію та фінансову залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування. Показники ділової активності ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» в 2018-2020 роках перебувають в межах нормативних значень.

На основі узагальнення результатів аналізу показників оцінки фінансового стану підприємства, доцільно відзначити, позитивну динаміку коефіцієнтів ділової активності, рентабельності та ліквідності. Проте керівництву ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА», необхідну звернути увагу на автономію підприємства, тобто наростити власний капітал, задля мінімізації залежності товариства від зовнішніх джерел фінансування діяльності.

Здійснення експрес-діагностики фінансового стану діяльності товариства дасть змогу ТОВ «ФАЙНЕНС.ЮА» забезпечити прийняття ефективних управлінських рішень, спрямованих на виявлення впливу негативних чинників діяльності підприємства.

Список використаних джерел

1. Small business does not expect improvements in Ukraine – EBA study / Офіційний сайт «Бізнес». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https://biz.liga.net/ekonomika/all/novosti/fopy ne vidyat perspektiv 80 malogo biznesa nedovolny ekonomiko y issledovanie eba](https://biz.liga.net/ekonomika/all/novosti/fopy%20ne%20vidyat%20perspektiv%2080%20malogo%20biznesa%20nedovolny%20ekonomiko%20issledovanie%20eba) (дата звернення 24.11.2021).
2. To be or not to be: business in anticipation of 2021 / Офіційний сайт «Бізнес». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https://biz.nv.ua/ukr/markets/biznes v ukrajini prognoz na 2021 rik infografika novini ukrajini 50114 551.html?utm_content=set_lang](https://biz.nv.ua/ukr/markets/biznes%20v%20ukrajini%20prognoz%20na%202021%20rik%20infografika%20novini%20ukrajini%2050114%20551.html?utm_content=set_lang) (дата звернення: 24.11.2021).
3. Багацька К. В. Фінансова діагностика діяльності підприємства в системі прийняття управлінських рішень. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/14082/1>. (дата звернення: 3.11.2021).
4. Бень Т. Г. Інтегральна оцінка фінансового стану підприємства / Т. Г. Бень, С. Б. Довбня // Фінанси України. – 2012. – № 6. – С. 53-60.
5. Бондаренко Т. Ю. Діагностика операційної діяльності в стратегічному управлінні машинобудівники підприємствами / Т. Ю. Бондаренко, Д. П. Волков // Вісник ЖДТУ. – 2011. – № 1 (55). – С. 177-179.
6. Бусургіна М. А. Порівняння вітчизняного та зарубіжного досвіду аналізу фінансового стану підприємства / М. А. Бусургіна. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/16_ADEN_2011/Economics/10_83909.doc.htm. (дата звернення: 26.10.2021).
7. Вагнер І. М. Вплив COVID-19 на економічний розвиток малого і середнього бізнесу в Україні / І. М. Вагнер, І. І. Демко // Вісник університету банківської справи. – 2020. – №1 (37). – С. 59-66.
8. Варганов А. Діагностика фінансового забезпечення діяльності підприємства / А. Варганов, З. Соколовська, І. Сокиринська // Фінанси України. – 2013. – № 1. – С. 88-95.

9. Васенко В. К. Внутрішні механізми фінансової стабілізації підприємств України / В. К. Васенко // Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту. Серія : Економіка і менеджмент. – 2008. – № 1. – С. 44-52.

10. Васенко В. К. Фінансова діагностика і санація діяльності підприємства : монографія / В. К. Васенко. – Східноєвроп. ун-т економіки і менедж. – Черкаси, 2009. – 203 с.

11. Вовчак О. Удосконалення діагностики кризи на підприємстві: фінансово-економічний зріз / О. Вовчак, І. Кулиняк, Л. Гальків, М. Павлишин, Т. Горбенко // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. – 2021. – № 3. – С. 292-303.

12. Гадзевич О. І. Основи економічного аналізу і діагностики фінансово-господарської діяльності підприємства: нав. посіб. – Київ: Кондор, 2014. – 180 с.

13. Гришина Н. В. Економічна діагностика конкурентоспроможності суб'єктів малого підприємництва регіону та шляхи її підвищення / Н. В. Гришина, Д. С. Войт, І. О. Коваленко, К. В. Асламова. // Ефективна економіка. – 2020. – № 4. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2020_4_61 (дата звернення: 5.11.2021).

14. Державна програма стимулювання економіки для подолання негативних наслідків, спричинених обмежувальними заходами щодо запобігання виникненню і поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, на 2020-2022 роки: Постанова Кабінету Міністрів України № 534, від 27.05.2020 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnoyi-programi-stimulyuvannya-ekonomiki-534-270520> (дата звернення: 28.11.2021)

15. Діяльність підприємств / Офіційний сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ukrstat.org/uk/operativ/menu/menu_u/sze_20.htm (дата звернення: 28.11.2021).

16. Докієнко Л. М. Концептуальні підходи до комплексної діагностики фінансової стійкості підприємства / Л. М. Докієнко // Підприємництво та інновації. – 2020. – Вип. 14. – С. 25-31.

17. Долгоруков Ю. О. Пофакторний аналіз фінансового стану малого підприємництва в регіоні / О. Ю. Долгоруков, Н. І. Редіна, О. М. Кужман // Фінанси України. – 2006. – № 10. – С. 129-138.

18. Доценко І. О. Чинники впливу на вибір напрямів фінансової діагностики підприємства / І. О. Доценко, Є. С. Донець // Сучасні виклики сталого розвитку бізнесу: тези виступів II Міжнар. наук.-практ. конф. з пит. вищ. осв. і науки – Житомир: Житомирська політехніка, 2021. – С. 18-19.

19. Доценко І. О. Модель оцінки інвестиційної привабливості підприємства / І. О. Доценко, Л. О. Матвійчук // Modeling the development of the economic systems. – 2021. – № 2 (2). – С. 6-12.

20. Євтушенко М. В. Роль інформаційного забезпечення в процесі фінансової діагностики підприємства / М. В. Євтушенко // Формування ринкових відносин в Україні. – 2014. – № 12. – С. 175-180.

21. Ємельянов О. Ю. Діагностування рівня фінансової стійкості підприємств агропромислового комплексу / О. Ю. Ємельянов // Агросвіт. – 2020. – № 21. – С. 3-9.

22. Жукевич С. М. Діагностика фінансового стану в системі управління підприємством / С. М. Жукевич, Н. В. Кудлаєва // Научный вестник ДГМА. – 2009. – № 1. – С. 235-240.

23. Загородній А. Г. Фінансово-економічний словник: 3-тє видання, доповнене та перероблене / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011. – 844 с.

24. Зимин Н. Е. Анализ и диагностика финансового состояния предприятий : учеб. пособие / Н. Е. Зимин. – М. : Инфра-М, 2002. – 321 с.

25. Квасницька Р. С. Оцінювання фінансової безпеки підприємства в системі забезпечення реалізації його фінансової стратегії / Р. С. Квасницька,

І. О. Доценко, Л. О. Матвійчук // Financial and credit activity: problems of theory and practice. – 2019. – № 30. – С. 95-102.

26. Клочан В. П. Використання методу коефіцієнтів для оцінки фінансового стану підприємства / В. П. Клочан, В. В. Клочан, Н. І. Костаневич, А. Г. Костирко // Економіка АПК. – 2018. – № 7. – С. 54-55.

27. Коваленко В. В. Теоретичні підходи у визначенні сутності діагностики підприємства / В. В. Коваленко // Вісник Хмельницького національного університету. – 2016. – №2. – С. 17–20.

28. Коваленко О. В. Діагностика стану фінансової безпеки сільськогосподарських підприємств / О. В. Коваленко, Л. О. Ященко // Облік і фінанси. – 2021. – № 1. – С. 52-60.

29. Косова Т. Д. та ін. Організація та методика економічного аналізу: навч. посіб. / Т. Д. Косова, П. М. Сухарев, О. П. Ващенко. – К.: Центр учбової л-ри, 2012. – 528 с.

30. Косова Т. Д. Фінансова діагностика і регулювання потенціалу стратегічного вартісно-орієнтованого розвитку корпоративних підприємств / Т. Д. Косова, О. В. Ярошевська, Г. В. Соломіна // Ефективна економіка. – 2020. – № 4. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/4_2020/4.pdf (дата звернення: 25.10.2021).

31. Красота О. В. Особливості розвитку малого підприємництва в умовах порушення макроекономічної стабільності / О. В. Красота, І. С. Кур'єва // Ефективна економіка. – 2021. – № 2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/2_2021/100.pdf (дата звернення: 28.11.2021).

32. Кривов'язюк І. В. Діагностика фінансово-господарської діяльності промислового підприємства / І. В. Кривов'язюк, Я. О. Кость // Економіст. – 2011. – № 9. – С. 39-42.

33. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством в умовах економіки знань та інтелектуалізації менеджменту / Л. О. Лігоненко // Економічний форум. – 2016. – № 1. – С. 161-170.

34. Ліхота О. В. Організаційно-економічний механізм діагностики та управління розвитком промислових підприємств: автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / О. В. Ліхота; Держ. ВНЗ «Приазов. держ. техн. ун-т». – Маріуполь, 2021. – 19 с.

35. Лук'янова В. В. Діагностика фінансового стану підприємства та шляхи його поліпшення / В. В. Лук'янова, О. О. Лабунець // Приазовський економічний випуск. – 2018. – № 2 (7). – С. 66-69.

36. Ляліна Н. С. Діагностика фінансового стану підприємства / Н. С. Ляліна, Р. М. Шелудько, Л. В. Шелудько // Вісник ХНАУ. Серія : Економічні науки. – 2014. – № 6. – С. 118-124.

37. Мних О. Б. Пошук нових векторів розвитку бізнесу для українських машинобудівних підприємств в умовах кризи / О. Б. Мних // Управління розвитком: збірник наукових праць. – 2015. – № 2. – С. 54-60.

38. Мошек Г. Є. Менеджмент організації. Теорія та практика : навч. посіб. XXI ст. / [Г. Є. Мошек, В. Л. Федоренко, А. С. Соломко ; за заг. ред. Мошека Г. Є.]. – Київ : Ліра-К, 2020. – 419 с.

39. Найденко О. Є. Методика діагностики стану внутрішнього середовища підприємства / О. Є. Найденко // Вісник Східноукраїнського нац. ун-ту ім. В. Даля. – 2015. – №2 (84). – С. 162-170.

40. Панасюк М. В. Теоретичні засади фінансової діагностики / М. В. Панасюк // Формування ринкових відносин в Україні. – 2013. – № 3. – С. 199-204.

41. Підхомний О. М. Діагностика фінансового стану підприємства / О. М. Підхомний // Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». – 2017. – Вип. 23. – С. 234-237.

42. Приймак С. В. Діагностика фінансового стану підприємства в системі контролінгу: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук / С. В. Приймак // 08.00.08. Київ: Ін-т економіки та прогнозування НАН України, 2007. – 20 с.

43. Приймак С. В. Інформаційне забезпечення фінансової діагностики підприємств / С. В. Приймак, О. А. Волкова. // Принципи формування зовнішньої політики держави: економічні та інституціональні аспекти : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Ужгород, 14-15 травня 2021 р. Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2021. – С. 92-94.

44. Прус Ю. І. Діагностика як інструмент антикризового управління підприємством / Ю. І. Прус, К. Д. Сосніна // Молодий вчений. – 2020. – № 12(2). – С. 159-165.

45. Руденко І. В. Діагностика економічної безпеки як інструмент забезпечення ефективного управління іміджем підприємства / І. В. Руденко, Т. М. Болотова, Т. В. Кулинич // Бізнес Інформ. – 2021. – № 1. – С. 297-302.

46. Салига К. С. Методичні підходи до діагностування фінансового стану підприємства / К. С. Салига, С. А. Власенко // Держава та регіони. – 2007. – № 3. – С. 204-210.

47. Тарасенко І. О. Особливості формування системи фінансової діагностики підприємства / І. О. Тарасенко, О. В. Батрак // Формування ринкових відносин в Україні. – 2012. – № 11. – С. 118-123.

48. Ткаченко С. А. Інтегрована економічна діагностика у функціонально розвинутих системах стратегічного управління діяльністю підприємств та виробничих об'єднань : монографія / С. А. Ткаченко. – Харків : ХНТУСГ, 2017. – 356 с.

49. Турило А. М. Фінансово-економічні аспекти оцінки результатів і ефективності діяльності підприємства / А. М. Турило // Фінанси України. – 2010. – № 8. – С. 35-44.

50. Федічева К. Контролінг, моніторинг і діагностика в ідентифікації ефективної управлінської практики аграрних підприємств / К. Федічева, О. Кочетков, С. Гончаренко, Р. Левкіна, М. Бічевін // Agricultural and resource economics: international scientific e-journal. – 2021. – Vol. 7, № 2. – С. 200-218.

51. Фесенко В. В. Аналіз фінансових результатів підприємств України / В. В. Фесенко, Л. А. Воронцова // Ефективна економіка. – 2020. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/1_2020/5.pdf.

52. Фролова Н. Л. Сучасний стан і перспективи розвитку малого та середнього бізнесу в Україні в умовах коронакризи / Н. Л. Фролова // Інвестиції: практика та досвід. – 2021. – № 19. – С. 16-21.

53. Чернишов В. В. Фінансова діагностика як система забезпечення фінансової стійкості підприємства / В. В. Чернишов // Економіка розвитку. – 2012. – № 1 (61). – С. 111-114.

54. Швиданенко Г. О. Бізнес-діагностика підприємства: навч. посібник / Г. О. Швиданенко, А. І. Дмитренко, О. І. Олексюк. – К. : КНЕУ, 2008. – 344 с.

55. Шеремет А. Д. Методика фінансового аналізу / А. Д. Шеремет, Р. С. Сайфулін. – Москва: ИНФРА-М, 1996. – 176 с.

56. Юрків Р. Р. Формування фінансового потенціалу інвестиційної діяльності суб'єктів малого підприємництва в Україні / Р. Р. Юрків // Агросвіт. – 2021. – № 13-14. – С. 45-52.

Додатки